

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 122-9 AĞUSTOS 1977 FİYATI: 5 TL

DEVALÜASYON VE CİNAYET

TÜSTAV

TOB-DEKER-EM-VER-TİMOB-VETÜER
GENEL İŞKONFEDERASYONU
DEMOKRATİK SİYASİ BİRLİK
TARİHİSTİLAH

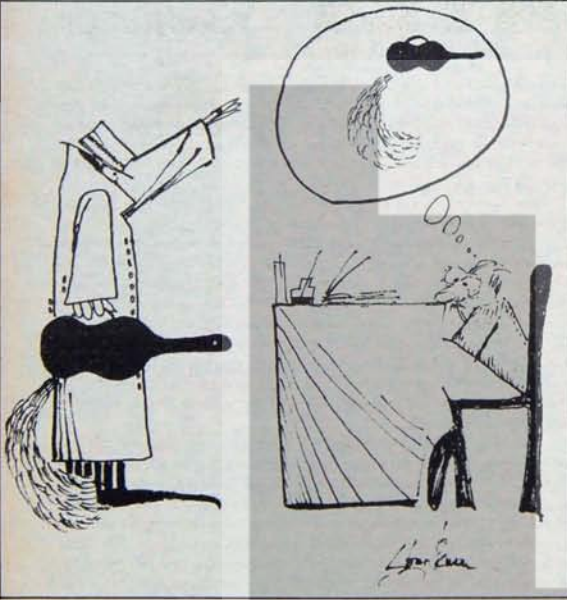
Karanlık işler, cinayetler ve Ülkü Ocakları

29 Temmuz Cuma günü İstanbul Beyazıt'ta Bergama Otelü önünde bir Yugoslav ailenin 10 yaşındaki çocuğu öldürüldü. Polislin yaptığı açıklama otel sahibi Ahmet Pamukçu Paşagil'den Ülkücü İşçiler Derneği Aksaray Şubesine başış toplamak isteyen ve istedikleri "teberruyu" alamayınca otele ateş açan ülkücü komandalardan kurşunlarından birinin 10 yaşındaki Mataridiya Anes'in ölümüne yol açtığı yolunda.

31 Temmuz pazar günü Mecidiyeköy, Mecidiye Caddesi 50 numaralı ev kurşunlandı. Evin temizliğini yapan 50 yaşındaki Şerife Can kurşunlardan birine hedef olarak öldü. Polislin yaptığı açıklamada evin sahibi manüfaturacı İsmail Uğuroğlu'dan derneklerine "teberruyu" isteyen ve evini Pol-De'ye kiraya verme nedenini soran ülkücülerin, para konusunda "hayır" ve kiraya verilen ev konusunda "kime istersem ona kiralarım" yanıtını almaları üzerine evi kurşun yağmuruna tuttukları söyleniyor.

"Teberru"nun gerçek adının haraç olduğu belli. Bu iki olay ölümle sonuçlandığı için basında yer alan iki örnek. Zora baş eğen ve teberrularını düzenli ödeyen esnafın, iş yer sahibinin sayısı, ödemeyenlerinlikle karşılaştırılabilir mi bilinmez.

Harcu işlerini kabadayların yürüttüğü biliniyordu. Bu işlerin ülkücülere geçtiği yeni yeni belgeniyor. Kabadayların ve bu tür karanlık işler çevrelerinden randevu evlerinden de pay aldıkları bilinir. Bu işlerle birlikte sigara kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, kadın ticareti işleri de şu anda eski sahiplerinde midir yoksa ülkücülerde mi bunlar da belgenin yakın zamanda. Mesleğini seven muhabirlerin bu konuyla ilgilenmeleri gerek.

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI KİTABELERİNE SALDIRAN SİLAHLI ZORBALARA ENGEL OLUNMASINI İSTEDİ

Türkiye Yazarlar Sendikası yayınladığı bir bildiri ile son haftalarda kitabelerine yapılan saldırıları kınayarak bu saldırıları düzenleyen silahlı zorbalara engellenmesini istedi. Yazarlar Sendikası yayınladığı bildiri de şunları belirtti:

"Son günlerde silahlı zorbalara yeniden yazarlık mesleğinin ana damarı olan kitapla ilgili kurumları basarak yöneticilerini ölüme tehdit etmeye başlamışlardır. Faşizmin tarihsel kitap düşmanlığını bir kez daha yansıtan ve düşünce özgürlüğünü yok etmeyi amaçlayan bu tür hareketler, eski MC döneminde olduğu gibi bugün de siyasal iktidarın öldürülme olayları karşısındaki kayıtsızlığına koşturarak sürdürülmektedir. Bu hareketler aynı zamanda, siyasal iktidarın kitlelere şirin görünmeyi amaçlayan barış çağrılarının niteliğini de ortaya koymaktadır. Sorumuları bir kez daha uyarıyoruz. Kitapevlerine muallat olan silahlı zorbalara önü kesilmelidir."

YURUYUŞ HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi: Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALSIZ • Yazı İşleri Müdürü: Metin CULHAĞULLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTANLI • YÖNETİM: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 26 35 67 • İSTANBUL BÜRGÜSÜ, Piyarotli Cad. 2/1 Çemberlitaş İSTANBUL Tel: 26 35 67 • ABONE KOSULLARI: Yıllık: 200 TL. 6 Aylık: 100 TL. • Posta Çekti: YURUYUŞ Derneği 100234 • İLAN KOŞULLARI: Arkıkabak (Renktil), 15 000 TL. Arkıkabak (Siyah Beyaz): 12 000 TL. İC sayılıta da sulu tasarımlı: 40 TL. Yayın İlanları % 50 indirimlidir. • BASKI: Daily News Web-0191 Testis-1671

Milliyetçi Cephe hükümeti yeniden kuruldu. Şimdi düşünmek gerek. Düşünüyor: MC, devalüasyon mu yapacak, yoksa cinayetleri mi artıracak? Yoksa ikisini birden mi? Bu sorular ortada. Bu biçimiyi olmasa bile ortada. Bu gün faşizm tezgahçıların sonunun gelmesini bir devalüasyon zorunluğuna bağlayan var. Bunlar varsa, bu sorular da var. Bu soruların yanında bir de tarihsel olaylar var. Kırk altı, eli sekiz ve yetmiş devalüasyonları var. Bu devalüasyonları izleyen siyasal olaylar da biliniyor. Kırk altı seçimleri, altmışın 27 Mayıs'ı, yetmiş sonrasında 12 Mart'ı. Özellikle son iki devalüasyonu izleyen iki önemli siyasal olay ilginç. Bunlara bakıp, önemli devalüasyonlardan sonra hükümetlerin değiştiğini söylemek mümkün. Ancak bunlarabakıp büyük devalüasyonlardan sonra hükümetlerin farklı yönde değiştiğini de söylemek mümkün. Oyle ise hemen söylenecek olan şu: Devalüasyondan sonra ortaya çıkacak hükümet değişikliğinin belirli bir nitelik alacağını söylemek mümkün değil.

Devalüasyonun siyasal iktisatın ilk incelenmesinden çıkarılabilecek ilk sonuç, bu. Bu sonuçla yetinilemeyeceği açık. Bu yüzden biraz daha derine inmek gerek. İlk soru şöyle: İç ve dış sermaye çevreleri neden devalüasyonu istiyorlar? Sağlam dış paralara göre Türk Lirasının değerinin düşürülmesinden beklenen yararlar neler oluyor? Burada hemen söylenmesi gerekenler var. Odukları önemli. Yöntemsel açıdan da önemli. Sermayenin, hatta büyük sermayenin bir isteği güdemde gelince, bunu sermayenin bütün birimlerinin ve tüm sözcülerinin isteği olarak ele almamak gerek. Sermaye de birimlerin bir bütünüdür. Bu birimlerden bazıların devalüasyona karşı olması mümkün. Çünkü sermayenin ekonomik ve siyasal kararları, her zaman ve her durumda sermayenin bütün kesitlerinin çıkarını sağlayamaz. Sorun, bu kadar basit ve görkemli olamaz. Bir karar, işçi ve emekçilerin çıkarlarının karşısında olduğu gibi, sermayenin bazı kesitlerini de rahatsız eder. Böylesi, kapitalizmin mantığının doğal sonucu. Kapitalizmde büyükler, yalnızca işçi ve emekçileri daha fazla sömürerek değil, küçükleri ya da tarihin ilerleme çizgisinin mahkum ettiği sermaye kesitlerini de ezerek büyür. Bu yüzden bugün Türkiye'de devalüasyon konusunda sermaye çevrelerinden gelen farklı sesleri böyle değerlendirmek gerek.

Bir de işin tekniği var. Burjuva iktisat kitapları, devalüasyonun bu yanı üzerinde pek ayrıntılı. Devalüasyonun teknik olarak başarılı olabilmesi için gerekli koşullara ayrılır. Devalüasyondan beklenen yararların gerçekleşmesi için ihracat olanaklarını sağlamak; ithal ihtiyaçlarının vazgeçilebilir olması gerek. Burjuva iktisatına göre bir devalüasyon ancak bu koşullarda başarılı olabilir. Ancak bu koşullar olduğu zaman, devalüasyondan sonra ihracat artar; ithalat azalır ve dolayısıyla ödemeler dengesi açığı küçülür. Devalüasyondan beklenen amaç, ülkenin yıllık döviz olanaklarını genişletmek, ancak böyle gerçekleşir. Burjuva iktisat kitapları böyle yazıyor.

Emperyalizmin ekonomik kontrol merkezleri de, Türkiye sermayesinin ses çıkararak örgütleri ve profesörleri de burjuva kitaplarını biliyor. Fakat hiç ciddiye almıyor. Alsalar, Türkiye gibi gelişen bir kapitalist ekonomide devalüasyon önerisi ile ortaya çıkmamaları gerekirdi. Çünkü Türkiye'nin ihracat olanakları hiç mi hiç esnek değil. Türkiye'nin geleneksel ihracat edilebilir tarımsal ürünlerinin verimliliği, dünya piyasalarındaki fiyatlarla bağlı olarak değişmiyor. Emperyalizmin devalüasyon kararı, "Tanrı" katında pek etkili olmuyor. Hava koşulları düzenliliğini bozuyor. Ayrıca emperyalist pazarların ve bu ülkelerin, Türkiye'nin pamuk ipliği, tekstil, salça, turuncu gibi tarıma dayalı ihracat ürünlerini koydukları sınırlama ve ambargolar da devalüasyonla birlikte değişmiyor.

Ihracat olanakları esnek değil. İthalatla ise durum daha farklı. Devalüasyondan sonra dünya piyasalarındaki malların Türk Lirası cinsinden fiyatları yükseleceği için ithalattan vazgeçilebilecek olanlar var mı? Viski mi? Viski lüks sayıldığı için ithalatının kısıllanabileceği düşünülebilir. Ama tıpkı Anayasa gibi "kimin" için lüks? Altın bir Anayasa'sı egemen sermaye sınıfı için lüks ilan edildi. Fakat sermayedarların bu kadar kolay para kazandıkları Türkiye'de, sermaye sınıfı için, viskinin lüks olduğunu ilan etmek mümkün değil. Bunlar için fiyatı ne olursa olsun viski bir "ihyaç". Üstelik gösteriş için zora, suratları buruşa buruşa alışkan bir ihtiyacı. Üstelik, kısılsa ne olur? Beş milyar dolan aşan bir ithalat hacmi içinde kısılsa ne olur, kısılmasa ne olur? Bugün ithalat hacminin büyük bir bölümü, montajcı bir nitelik taşıyan büyük işletmelerin yurtdışı ham madde ve malzemesini sağlamak için kullanılıyor.

Ve burada durmak gerekiyor. Bugün devalüasyonun sözde gerekçesi döviz olanaklarını geliştirmek oluyor. Döviz olanaklarını geliştirmek, büyük

DEVALÜASYON VE CİNAYET

Yalçın KÜÇÜK

işletmelerin ham madde ve malzeme ihtiyacını kesintisiz sağlamaya dayandırılıyor. Renault'un, Murat'ın, Anadolu'nun ve diğerlerinin malzemesini kesintisiz olarak sağlamak için döviz olanaklarının kesintisiz olması gerekli. Bunun için de devalüasyon gerekli. Ama devalüasyon yapılmıca, ithalat azalacak. Hangi ithalat? Renault'un, Murat'ın, Anadolu'nun ithalatı. Mantık, bu. Sözde devalüasyon mantığı bu: "Montajcı büyük işletmelerin ithalatını kesintisiz sağlamak için, montajcı büyük işletmelerin ithalatını kısmak gerek." Buna mantık demek mümkün değil.

Peki, buna mantık denemeyece, devalüasyonu isteyen emperyalizme ve büyük sermayeye mantıksız mı denilecek? He:kesin ve her sınıfın "kendine göre" bir mantığı olduğundan hiç kuşku duymamak gerek. İş, burjuva iktisat kitaplarını ve semayenin profesörlerinin "ince" açıklamalarını bir kenara bırakıp, bu mantığı bulmak. Söylenebilecek olan şöyle: Her kapitalist ekonomi, bir çuval içine sığdırılmış kap kaçağa benzetelebilir. Kazan, tencere, bakır, porselen, kalaylı, kalaysız, plastik, melamin, hepsi bir çuvalın içinde. İnlı, ufaklı, yuvarlak, köşeli, bir çuvalın içinde. Çuvalın içi dolu, eğri bığır duruyor. Devildir, devirlecek. Belli zaman aralığında bu çuvalın içindekileri iyice yerleştirmek, şöyle bir silkelemek gerekiyor. Bir an için de olsa çuvalı doldurmayı bir yana bırakıp çuvalı sarsmak gerekiyor. İşte devalüasyon bunun için isteniyor, bunun için yapılıyor. Kırk altıda, elli sekizde, yetmişde devalüasyon ile birlikte "istikrar tedbirlerinin" uygulamaya konması, devalüasyon kelimesinin hep "istikrar" kelimesiyle birlikte telaffuz edilmesi, bu yüzden oluyor. Emperyalizmin Uluslararası Para Fonu, Türkiye'nin büyük tekkelleri devalüasyonu bu yüzden istiyor. Uluslararası Para Fonu, burjuva iktisat teorisindeki devalüasyon gerekçelerinin inandırıcı olmadığını bildiği için, devalüasyon yaparsanız ve devalüasyonla birlikte istikrar tedbirlerini alırsanız, kredi musluklarını açarız, diyor. Hepsı, bu.

İçindekilerle birlikte ve kapitalizmin düzenleme aracı devalüasyonla, çuval sarsılacak. Şaşırg şungur. Çuvalın içindekilerden zayıf ve dayanaksız olanlar, kırılacak ya da eğilecek. Sağlam ve büyük olanlar, daha iyi yerleşecek. Küçükler, ya ezilecek, ya da çuvalın içinde ve büyüklerin boşluğunda kendisine bir süre daha yer bulacak. Devalüasyonla böyle bir yerleşme veya istikrar sağlanacak. Kendi içinde kırıcı ve zahmetli bir istikrar. Kendi içinde kırıcı ve zahmetli bir istikrar olduğu için her iktidarı rahatsız edici bir operasyon. Buyüzden her iktidar böyle bir istikrara, mecbur kalmadıkça razı olmaz. Kuruluşu zayıf ise, mümkün olduğu ölçüde ertelemeye çalışır. Kuruluşu kuvvetli olsa bile bir seçimden hemen sonra, bir diğer seçimden oldukça uzak bir zamana sığdırmaya çalışır. Elli yediden sonra elli sekiz; altmış dokuzdan sonra yetmiş devalüasyonları yapıldı. Fakat yeni ve uzak bir seçime ulaşmadan yapan hükümetler değışti.

Kendi içinde kırıcı ve zahmetli bir istikrar tedbirleri olan devalüasyonun kendi dışında etkileri olmayacağına devalüasyonla mümkün değil. Dulu, işçiler, emekçiler ve hatta orta sermaye kesimleri için etkileri var. Şimdi Türkiye'de, gösterdiği kadar olmasa bile, küçük ve orta tasarruf sahipleri de tahvil alarak büyük işletmelere borç vermeye başladı. Devalüasyonla birlikte iç fiyatlar hızla yükseleceği için devalüasyon tahvil sahiplerinin aleyhine; tahvil çıkaran büyük işletmelerin lehine. Çünkü tekkeller, aldıkları borçları, değeri düşürülmüş para ile ödeme olanağına kavuşuyor. Buna ek olarak ithalatçı olmayan ve büyük sermaye ile bütünleşmemiş ticaret kesimi de devalüasyondan kaybediyor. Fiyatların yükselmesiyle iç ticaret hacmi, bir süre, daralacağı için.

Ama her türlü stokçular, devalüasyondan büyük kazançlar elde ediyor. Stokçuluk önce alıp daha sonra yüksek fiyatla satmak demek. Bugün Türkiye'de asıl stokçuluğu büyük sanayiciler yapıyor. Son yıllarda ekonomi, normal olarak çalıştırdıktan çok daha yüksek bir stokla elli iş görüyor. Şimdi de büyük sanayi, kendi satış ve depo stokları ile önemli stoklara sahip. Ayrıca yetmiş yazında yaşandı. Yetmiş yazında bir yandan büyük sanayiciler, kendi

sarı sendikacıları aracılığıyla işçileri grevlere iterek, grevlerin ortaya çıkması için normal olarak olduklarından daha uzlaşmaz bir tutuma girenken, bir yandan da, ilerici sendikaları katletmek için yasa tasarıları hazırladılar. Bu son girişime, Türkiye işçi sınıfı, kendi siyasal örgütü olan Türkiye İşçi Partisi'nin örgütleyici şemsiyesi altında Haziran Direnişii ile karşılık verdi. Sonucu biliniyor.

Bugün stokçuluk yüksek. Ürün fakat daha çok ithal malı ham madde ve yarı mamul türünde. Ancak bugün stokçuluğu daha geniş anlamak gerekiyor. Bugünkü toplu sözleşme ve katsayı düzeninde işgücünün alımını da buraya sokmak mümkün. Kamu emekçileri için katsayının artışı daha düzensiz. İşçiler için toplu sözleşme iki yılda bir yapılıyor. Çoğu yapıldı. Bir bölümü grevlere dönüştü. Seçim öncesinin seçim ekonomisinde yapılan toplu sözleşmelerde, kamuküsiminden başlayarak MSP ve AP kanatları, işçilerden gelen talepleri olduğu gibi bazan da daha "cömert" olarak karşılama eğilimi gösterdiler. Şimdi seçimler bitti. Bunları geri alma planları var. Mevcut ve bağlanmış ya da bağlanacak ücretleri düşürmek mümkün değil. Fakat fiyatları yükseltmek mümkün. Bir şokla ve hızlı olarak yükseltmek mümkün. Devalüasyon bunu sağlayabilecek.

Yapılırsa ve sağlarsa ne olacak? MC hükümeti otomatik olarak düşecek mi? Politikada otomatik bir mekanizmaya güvenmek körlük demek. İşçi sınıfının politik tarihinde bu körlüğün bir de adı var: Ekonomizm. Ekonomizm, bir politik körlük olmasının yanında, işçi sınıfının siyasal hareketinin başını çektiği bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesine ihanet demek. Bu ihanetin kurbanları çok. Örgütlü politik mücadele olmadan hiç bir yere varılmayacağı anlamak istemeyenler bugün de çok. Son seçimlere Türkiye tarihinin en yüksek fiyat hareketleri ve yoğun bir cinayet dalgası içinde girdi. Girdi de ne oldu? Fiyat artışları ve cinayetler "politize" edilmediği ve edilme istenmediği için seçimlerden sonra MC yeniden kuruldu. Fiyat artışları ile cinayetlerin ekonomik ve sınıfsal nedenleri, geniş işçi ve emekçi yığınlarına anlatılmadığı için, özellikle anlatılmak istenmediği için olan oldu. Bunları anlatan, bunların sınıfsal temellerini ortayakoyan Türkiye işçi sınıfının siyasal örgütünün sesinin geniş işçi ve emekçi yığınlarına ulaşmasını önlemek için el birliğiyle gayret edildi. MC yeniden kuruldu.

Politik mücadele: MC sömürü ve zulmine son vermenin tek yolu. Tüm mücadelede, ekonomik mücadele de dahil tek yol, politik mücadele. Bir örnek: Grevlerin işçi sınıfının mücadelede bilinç ve kararlılığını artırdığında kuşku yok. Grevlerin, işçi sınıfının ekonomik taleplerini gerçekleştirmesinin en etkin yolu olduğunda da kuşku yok. Ancak bugün artık her grevin, işçi sınıfının faşizme karşı ve sosyalizm yolundaki mücadelede bilinç ve kararlılığını artıracaklarını söylemek mümkün mü? Kesinlikle mümkün değil. Bugün ancak grevler, yaygın bir politik mücadele aracı; grevdeki iş yerleri, mücadelede bilinç ve kararlılığın artırdığı işçi sınıfı biliminin verildiği bir "okul" haline getirildiği sürece, gerçek anlamda "ilerici" bir nitelik kazanabiliyor. Grevdeki işçileri, bu tür okullardan uzak tutmak ve sendika bürokrasisi ile patronlar arasındaki pazarlığın uzak bir seyircisi haline getirmekle yapılması gerekenler yapılmış olmuştur.

Bir söz var. Bir filozofa ait. "Bir insanı, büyü ile öldürebilirsiniz" diye başlıyor. Şöyle devam ediyor: "Eğer kalvesine arsenik koymarsanız". Bugün artık tarihin bilince tek mahkum ettiği biyütlü "kuraamlar" ile faşizme karşı mücadele etmek, sosyalizm yolunda ilerlemek mümkün değil. Faşizme karşı mücadelenin, sosyalizm yolundaki engelleri kaldırma mücadelesinin arseniği, kesinlikle, politik mücadele. Eğer bu yapılmazsa, yapılacak bir devalüasyondan sonra MC hükümetinin ömrünün uzamasıyla ve cinayetlerin yoğunlaşmasıyla karşılaşılırsa şaşmamak gerek. Çünkü devalüasyondan sonra çuvalın içindekilerin iyice yerleşmesi için, bu yerleşmenin sınırsızını unutturmak için zamana ve daha yoğun cinayetlere gerek olabilir.

İKİNCİ MC SALDIRISINI YOĞUNLAŞTIRIYOR

Ve ikinci MC güvenoyu aldı.

Geçtiğimiz haftanın ilk günü Millet Meclisinde yapılan güvenoylaması sonucunda cephenin sağladığı oy farkı on...

Cephenin üç ortağına bağlı milletvekilleriyle bir bağımsızın toplam 229 oyuyla karşılık, CHP'nin 214, CGP'nin 2, DP'nin 1 ve iki bağımsız üyenin "red" oyları 219'a çıkabili.

Geçtiğimiz Pazartesi günü, sonucu önceden kestirilebilen hatta bilinen bir oylama yapıldı.

Gerçi bir kısım çevreler, AP içinde gelen Orhan Alp seyyile bu parti yapısında "vicdani" bir kaynaşma olduğu görüşündeydiler ama pazartesi günü ortaya çıkan sonuç çok açık oldu...

AP, MSP ve MHP, 5 Haziran öncesindeki dördüncü ortaklarını seçimi sonrası eriyen varlığına gereksinme duymadan üçlü bir gerici ittifak çemberi oluşturmayı başardılar.

Böylece Türkiye, geçmiş 26,5 aylık dönemde örneğini gördüğü gerici sermaye ittifakının, uzantısı bir bileşimin

pençesine tekrar girdi.

MHP'LEŞEN AP...

Cephenin oluşturulması hiç de sandığı kadar güç olmadı. Seçimlerden daha da MHP'leşen bir yapıyla çıkan AP ile MHP arasındaki köprülerin kurulması güç olmadı. Geriye bir MSP kalıyordu. MSP'nin ilk bakışta kabuledilemeyecek ölçüde gibi görünen istekleri politik salvarlarla belli bir sınırdan tutuldu ve ortaya gizli-açık protokollarla çerçevelenen bir ortaklık çıktı.

İkinci MC'nin oluşturulmasıyla birlikte AP içinde meydana gelen dalgalanmaların anatomisi iyi yapılmadığı için bir süre "acaba mı" soruları yükseldiye de, daha sonra gözlenen yatışma gösterdi ki, AP'deki kaynaşmanın temeli, parti içindeki MHP'lilerin bakanlık sandalyelerine yönelik istahalarının ses vermesiydi.

Gerçi görünürde AP'nin 15, MSP'nin 8, MHP'nin de 5 bakanlık sandalyesi al-

dıkları görünüyordu ama AP'li bir Saadetin Bilgiç, bir Ali Şevki Ereğ, bir Önel Şakar'ın MHP'lilerden geri kalan yanı yoktu. Bunlar tescilli MHP'lilerdi...

Bunların yanı sıra AP içindeki MHP'liler biraz daha bakanlık sandalyesi koparamaz mıydılar? Görülütünün büyükçe bir kesimi bu temelden ileri geliyordu.

KAMRAN İNAN DİYE BİR OLAY

Kamran İnan'ın ne yaptığı bilmez zig-zag'ları ise AP grubunun yaptığı son toplantıda çözüme varılmıştı.

CHP Genel başkanı Bülent Ecevit, İnan'ın belirsiz durumunun Anayasa'ya aykırılığını basın toplantısıyla açıklamaya çalışırken AP grubunda iş çoktan olacağına vardırılmıştı.

Demirel, İnan'ı, grup kararıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı koltuğuna oturtmayı başarıyorluda...

Böylece Kamran İnan'ın sadece hikmeti kendinden menkul liderlik iddiası-

na adeta burnu yere sürülürcesine eritiliyordu...

İkinci cephe iktidarının AP yönünden karşılaştığı engeller sadece böylesine etkin püftün ölçülerde kalyordu.

PROGRAMLAR...

Acaba cephenin hazırladığı programa meclis ve senato genel kurullarında etkili bir muhalefet yapılır da, sonuç değişebilir miydi?

Ekonomik temel olarak cephe programından farklı olmayan bir hükümet programıyla kendini kamu oyu önünde bağlayan bir CHP'nin programa karşı ileri sürüleceği eleştiriler elbette sınırlı ölçülerde kalmaya mahkumdur. Nitekim cephe programının Millet Meclisi ve senato genel kurullarında görüşülmesi sırasında CHP yönünden elle tutulur bir eleştiri gelmemesi, gelememesi bu olguyu kanıtlıyor.

İşin daha kötüsü CHP sözcüleri, cep-

"ŞİMDİ SIRASI DEĞİL,, VE CHP

İkinci MC'nin kurulması ve güvenoyu almasıyla birlikte CHP'de gelişmeler su yüzüne çıktı.

Bunu bir anlamda doğal karşılama gerekmektedir.

CHP, 5 Haziran seçimlerinden çok önemli bir kazanımla çıkmıştır. İktidarın eşğine dayanan 214'lük bir milletvekili çoğunluğu ile sayısal yönden millet meclisinde ağırlığını duyururken, senatoda da AP'yi yıllardan sonra azınlığa düşürmüştür.

Ama CHP iktidar olamamıştır.

Bu olgunun örgüt yapısında ve grup üzerinde bir "şok" etkisi yaratması beklenilmeliydi ve görünen durumda beklenen olmuştu.

ECEVİT VE PARLAMENTERLER

Geçtiğimiz haftanın başından itibaren CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ile CHP'li parlamenterlerin gruplar halinde yaptıkları görüşmelerde, seçim değerlendirmelerinin CHP merkez yönetimine kadar uzanan eleştiriler yapılmıştır.

Ecevit'in görüşmelerin ikinci günü içinde Deniz Baykal'ın bulunduğu grupta konuşması sırasında Baykal, Ecevit'ten olağanüstü kurultay için çağrı yapması önerisinde bulunmuştur. Baykal'a göre, ortaya çıkan sonuçta CHP Genel Yönetim Kurulunun payı ve sorumluluğu vardır. CHP'nin izleyeceği yeni muhalefet stratejisinin sağlıklı ve etkili bir raya oturtulması için yeni bir soluğa ve yeni bir yönetici kadroya gerek vardır.

OLAĞANÜSTÜ KURULTAY

Bu durumda Baykal, genel yönetimin değişmesi için bir olağanüstü kurultayın

gerekli olduğunu bildirmiştir. Olağanüstü kurultayın toplanabilmesi için tüzükte iki yol belirlenmiştir. İlki genel başkanın çağrıda bulunması ikincisi ise imza yolu. Baykal ikinci yolun kendileri tarafından denenmeyeceğini ilk yol için de genel başkanın hareket geçmesini istemiştir.

Ecevit'in Baykal'ın bu önerisi karşısında nasıl bir tutum izleyeceği merak edilirken CHP Genel Başkanı aynı gün bir açıklama yapmak gereğini duymuştur.

Acaba Ecevit niçin aynı gün bu zorunluluğu duymuştur?

Bunun nedeni tek olsa gerektir. Ecevit daha sonraki günlerde yapacağı görüşmelerde bu konunun ağırlıklı bir biçimde huzuruna getirilmesini önlemek istemiştir.

Bunun yanısıra önemli bir çok yaşayan örgütte, Baykal önerisinin yer etmesi ve oluşması tehlikesinin olası gelişkenliği de dondurulmak istenmiştir.

Ancak ne yönden bakılırsa bakılın, olağanüstü kurultaya gidilmesi önerisi haftanın olayı olmuştur. Gerek CHP'li parlamenterler üzerinde gerekse örgütte konuşulan konu başlığına bu olmuştur...

NİÇİN'LER, NEDEN'LER!..

Nitekim Baykal'ı izleyen görüşmelerde parlamenterler sık sık Ecevit'e genel yönetimin duydukları rahatsızlığı dile getirmekten kaçınmamışlardır.

Aslında bu konuda beliren tepkilerin doğal bir temeli de vardır.

— İktidar olunamamıştır. Niçin?

Neden?

CHP Genel Başkanının 23. kurultayda söylediği sözler belleklerdedir. Ne demiştir Ecevit?

— Halk bizi iktidara getirecektir.

Eğer iktidara gelemezsek bunun hatası bize ait olacaktır...

Seçim konuşmaları sırasında Ecevit tarafından sık sık yinelenen bu sözler, CHP'liler tarafından tım tazeliğiyle hatırlanmaktadır.

Bu durumda "hatalı"nın, ya da "hatahırların" aranması, bulunması da doğal olmayacak mıdır?

Baykal ve arkadaşları bu konuda şu- nu söylemektedirler:

— Bu hatada Genel Başkanın payı yoktur. Genel Başkanın çevresini oluşturan yönetici kadro bu sorumluluğun gerçek sahibidir.

Bu görüşler bir oranda taktiksel cendimlilik de kokuyor olsa pratik yönünden ortada gerçekten çözümlenmesi gereken bir düşüm vardır. Ve bu düşümün örgütte belirli bir rahatsızlık yarattığı da gerçektir.

ECEVİT KİMDEN YANA?

Bu durum önünde CHP Genel Yönetimi Baykal'a karşı şu silaha sarılmakta gecikmemiştir geçtiğimiz hafta:

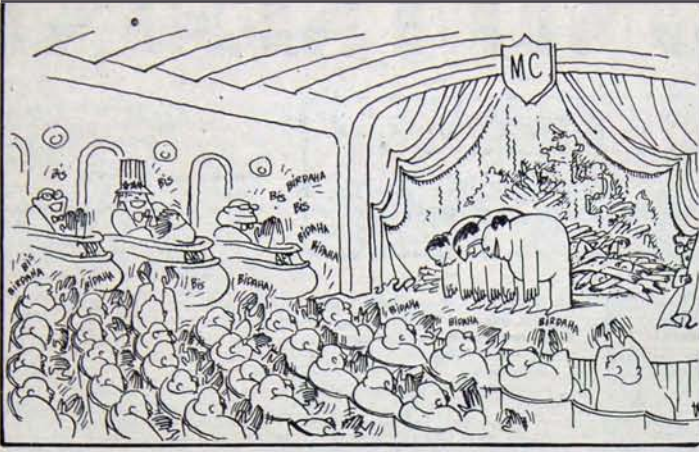
— Bu bize değil, temelde Ecevit'e yönelen ve onu karşı alan bir hareketin kıpırtısıdır.

Bu savunma hatta saldırı CHP'de iki yıldır sürdürülmektedir. Ecevit'i bir anlamda ipotek altına alma amacıyla dayalı saldırıda CHP Genel Başkanı merkez yönetiminde rahatlık verici tutum ve davranışlar izlemekten kaçınmamıştır. Son kurultayda da, ağırlığını Eyiüboğlu-Topuz şeklinde simgelenen yana koyması bir olgudur.

Gerçi Ecevit bunu ısrarla reddetmektedir ama reddetmesi, inandırıcılığına yara açması bakımından da kendisi adına talihsizlik olmaktadır.

Geçtiğimiz hafta gruplardan birinde bir parlamenter bu konuyu Ecevit'e hatırlatmıştır.

Ecevit gene reddetmiştir. "Hayır demiştir, ben tarafızım!.." Ancak karşı taraftan aldığı cevap açıkça "hayır" ol-

heyli eleştirmek için cepceci propaganda ve ilkelere sanıdır. Bu arada cephe liderlerinin seçim kampanyaları boyunca birbirleri hakkında söyledikleri sözleri tekrarlayarak cephedileri birbirlerine düşürmeyi denediler.

Oysa bu "eleştiriler" yapıldıkça cepheci ortaklar rahatladılar hatta yer yer sevinçlerini saklama lüzumunu dahi duymadılar.

muştur. Dahası, aynı grupta bir başka parlamenter de, kendisinden önceki arkadaşının fikirlerine katıldığını yinelemiştir.

TORTULAR VE YOLLAR...

Ecevit görüşmelerini geçtiğimiz haftanın sonunda bitirmiştir.

Şimdi 300'e yakın kişinin zihninde yarattığı tortular vardır. Şu gizlenemeyecek bir gerçek ki, şöyle ya da böyle Genel Yönetim Kurulu yapısında zevahiri kurtaracak bir operasyonun zorunluluğu...

Aslında Ecevit'in mevcut Yönetim Kurulunda pek memnun olduğu bilinmektedir. Ama bir de madalyonun öbür yüzü vardır.

Tam bu yol ağzında CHP'li basında Baykal hareketinin "MC'nin işine gelici bir zaman ve ortama dayandığı" yolundaki eğilim ve işaretler ilginçtir.

ŞİMDİ SIRASI DEĞİL

Ve CHP'nin kadim tılsımı gene yürürlüğe konmuştur:

— Şimdi sırası değil!..

1973 seçimlerini izleyen dönemde CHP'nin sağa çekilişi gözlenirken gene aynı şey söylenmiştir: Sırası değil!..

— Niçin?

— Canım iktidara geliyoruz.

Birinci MC kurulmuştur. CHP'de yanlış politikalar gözlenmektedir.

— Şimdi sırası değil!..

— Niçin?

— Söyledikleriniz doğru olmakla beraber, iktidara geliyoruz işte...

Seçim öncesi döneme gelinmiştir. CHP'ye, "eğer razı olmazsan erken seçime, normal zamanında seçimler tehlikede" tehdidi yapılmıştır ve CHP "evet" demiştir. Bu eleştirilmiştir. CHP'den gene aynı ses yükselmiştir:

— Şimdi sırası değil!..

Örgütün kulagında çınlayan tek ses budur.

Ve bu kez aynı şey usandırıcı bir biçimde tekrar edilmektedir.

Aslında sorulması gereken bir soru vardır:

— Bu yönetimi mi CHP'yi bugüne getirmiştir, Baykal mı?

CHP eliştirilerine topluca cevap veren Demirel'e göre, seçim meydanlarında söylenenler "kan davası" mı yapılmaktadır?..

Cepheden CHP'ye bakış rahatlığı temelde, CHP'nin giderek sağa çekilmesi olgusunun sermayede yarattığı güven peşiminden ileri gelmekteydi. CHP'yi, o varlığını dayandığı demokratik toplumsal muhalefetten yalıtarak parla-

mento içine hapsediğimize dayanarak büyük sermaye stratejisi ilk ürünü ikinci MC ile almış bulunmaktadırlar.

İkinci MC çok yaygın bir deyimle acaba "iç ve dış konjonktürün" gösterdiği bugünkü koşullarda uzunca bir süre dayanabilecek midir? Edilgen bir beklenti ve pasifizmden kaynaklanan bu soru, CHP yönünden aslında Cepheye karşı izlenecek politikanın çerçevesi olmayacaktır.

Nitekim "iç ve dış konjonktür"ün çıkılmazları gösterilerek CHP'yi o konumda tutmağa yönelik bir propaganda CHP merkez yönetiminden hızla kaynatılmaktadır.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

mento içine hapsediğimize dayanarak büyük sermaye stratejisi ilk ürünü ikinci MC ile almış bulunmaktadırlar.

İkinci MC çok yaygın bir deyimle acaba "iç ve dış konjonktürün" gösterdiği bugünkü koşullarda uzunca bir süre dayanabilecek midir? Edilgen bir beklenti ve pasifizmden kaynaklanan bu soru, CHP yönünden aslında Cepheye karşı izlenecek politikanın çerçevesi olmayacaktır.

Nitekim "iç ve dış konjonktür"ün çıkılmazları gösterilerek CHP'yi o konumda tutmağa yönelik bir propaganda CHP merkez yönetiminden hızla kaynatılmaktadır.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

CHP'nin cepheye karşı muhalefeti önemli ölçüde dar boğazlara sokulmağa çalışıldığı gözlenmektedir.

DGM yasa tasarısının hazırlanıp meclislere sevk edildiğinde CHP'nin tutumu ne olacaktır?

Cephe, bu yolla CHP içinde bir yarma hareketine girişmeyi denemektedir. DGM'lerin, sermaye yönünden işçi sınıfının ve demokrasinin bağına yönelik silah olma niteliğinden öte bu yarıyla da politik taarruz silahı olduğu unutulmamalıdır.

DGM'lere direnmesi doğal olan bir CHP, bu saldırıyla "kardeşlik" ve "barış" düşmanı mı ilan edilecektir?

Hemen bunun yanı sıra DGM'lere karşı doğal olarak engelleme yapacak olan CHP, meclis çalışmalarını kilitlemekle mi suçlanacaktır?..

Süleyman Demirel'in, geçtiğimiz hafta Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile görüştüğünden sonra DGM'ler konusuna dönmesi sebepsiz olmasa gerek.

MECLİS KİLİTLERİNE

Mevcut durumda Millet Meclisi çalışmamaktadır. Çünkü meclis Başkanı seçememektedir. Bu, Demirel'in tam arzu ettiği durumdur. Millet Meclisi bu yolla ne yasama ne denetim işlevi sürdüremeyince böylece TBMM'nin birleşik toplantısı yapması olanaksızlaşacaktır. TBMM'nin birleşik toplantı yapmamasının Demirel yönünden özel bir önemi vardır. Zira ilk birleşik toplantıda Demirel'i yuce divana sürüleyecek bir komisyonun oluşturulması "teorik olarak" olanak dahilindedir.

Demirel yönünden en arzu edilen durum meclislerin Kasım ayına kadar tatil edilmesidir. Böylece cephenin bildiği gibi at oynatacağı kıymetli 2,5 ay kazanılmaktadır.

Cephe başının meclis başkanlığı için ileri sürdüğü kayıt yasa dayanmaktadır "Biz üç ortak olarak 229'a dayanıyoruz. Çoğunluk bizde olduğuna göre başkan da bizden olacaktır!.."

Aslında kendisinin de inandığı bu mazaretin temelinde meclis düğümlemek düşüncesinin kendi açısından taşıdığı pratik önemler vardır.

BİR GÜN SEÇİLİRSE...

Ama bir gün meclis başkanını seçmesi zorunluluk olacaktır. O zaman AP, başkanlığı ikinci ortacı MSP'ye mi ikrar edecektir? Çünkü MSP bu konuda direnmektedir. Bu noktada devreye yeni yeni pazarlıklar, yeni yeni ödün alışverişleri girecektir. Bu tahtaravallı, anlaşmazlık sanının gelir de dayansa başkanın CHP'den de çıkması olasılık olabilecektir. Şöyle ya da böyle meclis başkanlığı sorunu bir gün çözümlene, boşa geçen aylar Demirel'in kâr hanesine işlenecek ama meclisin çalışabilirliği de ortaya çıkacaktır.

O zaman ne olacaktır? Demirel'in bugünden tezgahladığı düğümlemedir operasyonuna girişilecektir.

ÇÖKÜRTİLENE KADAR

DGM'ye karşı CHP'de gedik açarsa bu faşizm adına önemli bir kazanım olacaktır. Yok eğer CHP, DGM'ye karşı etkili bir şekilde direnirse o zaman CHP'yi "parlamentar demokrasiye" inancsızlıkla suçlayacak, her çeşit malzeme saldırıyla demokrasiyi tahrip hareketine daha da hız verecektir. Demirel'in, demokrasinin şekli esaslarından bile güden güne uzaklaştığı artık çok ortadadır.

Suçluluğa pekişen bir cepheci ortaklığın her yeni gün yeni suçluluklara yönelmesi şarttır olması gerekir.

Türkiye'yi güç ve çetin günlerin beklediği ne kadar gerçekce demokratik güçlerin işçi sınıfının örgütlü mücadelesinde örgütlü güçlüğü aşacak güç ve potansiyelde oldukları da o kadar güçtür.

İşbirlikçi, geri, demokrasî düşmanı cepheci çökertilecektir...

SAĞ MEVZİLER...

Cephe ne yapacaktır?

Büyük sermaye ve gerici müttelifleri, ikinci cephe hareketiyle, sınıfsal çelişki ve çatışmalar daha da sağ plöformlarda sürdüreme zorunluluklarını göstermişlerdir. Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik ve toplumsal koşullar, burjuvazinin bunalmı ve çökmesinin daha da derinleştiğinde, onun sonucunu burjuvazi sınıf mücadelesini sağ çelişkiye ketenerek sürdüreme zorunluluğunu duymuştur.

Bu arada faşizme kitle tabanı edinmede propaganda ve girişimlere de hız verilmektedir.

Devlet aygıtı dün olduğu gibi bugün de, tam bir cephe kuşatması içine alınmış, kaynaklar ve olanaklar tamamen cephe tahkimatına sunulmuştur. Bu arada özellikle MHP yönünden kaynaklanan "baş" çağrılarını sistemli bir biçimde yoğunlaştırılmaktadır.

Tabanda cepheci silahlı çeteler araç gereçlendirilirken, yaygınlaştırılması yolunda finans edilmektedir.

Propaganda düzeyinde "baş" şartı-macası TRT dahil tüm basın-yayın organlarıyla yayılırken, temelde olanca azgınlıkta bir şavaşın tüm unsurları beslenmektedir.

Cepheci ortakların gözle görünür biçimde "cephe" sözcüğünden kaçınmaları ve alışılmış ötesinde "kardeşlik" sahtekarlığına sınımlanmış boşuna değildir.

DGM'LER GÜNDEME GELİYOR

Nitekim cephenin büyük başı geçtiğimiz haftanın sonunda tekrar Devlet Güvenlik Mahkemeleri silahına sınımlanmış gecikmemiştir.

DGM yasa tasarısının bir önceki meclislere sevk edildiği resmi ağızlarında tekrarlanmıştır.

Bu olgunun ayrıca CHP'ye yönelik bir manevra niteliğinde olduğu da kuşkusuzdur.

İŞÇİ SINIFI SESİNİ

ÇEŞİTLİ İŞKOLLARINDA 46 BİN İŞÇİ GREV YAPIYOR

- GREVDEKİ 80 İŞYERİNİN 48'İ DISK'E, 21 İŞYERİ TÜRK-İŞ'E VE 11 İŞYERİ DE BAĞIMSIZ SENDİKALARA BAĞLI
- GREVLERİN EN YAYGIN OLDUĞU MADENİ EŞYA SANAYİNDE ÇEŞİTLİ SENDİKALARA BAĞLI 36 BİN İŞÇİ GREVDE.

YURUYUŞ İSTANBUL BÜROSU

İkinci MC hükümetinin kurulduğu şu günlerde Türkiye'de çeşitli işkollarına bağlı 45 bin 735 işçinin grevde olduğu öğrenildi. Grevdeki işçiler arasında çoğunluğu, madeni eşya sanayi işyerlerinde çalışan işçiler oluşturuyor. Grevdeki toplam 80 kadar işyerinden 48'i DISK'e 21'i ise Türk-İş'e bağlı sendikalara bağlı işyerleri. Grevde bulunan 11 işyerinde ise bağımsız sendikalar hakim durumda.

Yapılan incelemeye göre grevlerin en fazla yaygınlaştığı işkolu madeni eşya sanayi. Bu işkolunda yüzde 90'ı DISK'e bağlı olmak üzere toplam 36 bin 850 işçi grevde bulunuyor. Madeni eşya işkolunda grevde bulunan özellikle DISK'e bağlı işçiler Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası (MESS) ile olan anlaşmazlık nedeniyle grevlerini sürdürüyorlar. Bu işyerinden bir bölümü iki ayını doldurduğu halde birçok işyerinde bir yılı aşkın sürüp giden grevler de bulunuyor. DISK'e bağlı Petrol ve Kimya İşçileri Sendikası'nın Sakarya'da 4 benzin istasyonunda giriştiği grev 660 günü geçmiş durumda. Yine aynı sendikadan Turkey Kibrit Fabrikasında 560 gün önce başlatıldığı grev de sürüyor. DISK'e bağlı TEKSTİL Sendikasının İstanbul Bayrak Fabrikasındaki grevi 510. gününü, Türk-İş'e bağlı TEKSİF Sendikasının Yüntekste yürüttüğü grev ise 575. günlerini doldurdular.

DİĞER İŞKOLLARINDA...

Türk-İş'e bağlı Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın (TGS) Ankara'da Zafer Matbaasında başlatıldığı grev bir yılı çoktan geçmiş durumda; Akdeniz Haber Ajansı'nın İstanbul Bürosundaki grev ise herhangi bir çözüm belirtisi taşımadan 20. gününü aşmış bulunuyor.

Grevdeki işçi sayısının fazlalığı yönünden ikinci sırayı tekstil işkolu alıyor. Madeni eşya işkolundaki 36 bin işçiye karşılık çeşitli sendikalara bağlı 7525 işçi tekstil işkolunda grevde bulunuyor. Grevde olan işyerinden 7'si Türk-İş'e bağlı TEKSİF Sendikasına, üçü de DISK'e bağlı TEKSTİL Sendikasına bağlı.

ANIT OTELI İŞÇİLERİNİN MÜCADELESİ SÜRÜYOR

1974'te, günde 12-16 saat çalıştırılıp, asgari ücretin de altında ücret alan işçiler Turizm-İş'te örgütlenmeye başlayınca, işveren türlü yollar deniyor. İşçilerin bazılarının ücretlerini artırmak işçiyi bölmece oluyor. Kendi adamlarına, işçileri silahla tehdit ettiriyor. İşçilerin ikisi işyerinden ayrılmak zorunda bırakılıyor. O dönemde yürürlükte olan sıkıyönetim nedeniyle, sendika, toplu sözleşmeye yanaşmayan işverene karşı grev hakkını kullanamıyor. Fakat, tüm engellemeler sonuçsuzdur. İşveren, oteli başkalarına kiralayarak kaçmak zorunda kalıyor.

Yeni işverenler sendikayı tasfiye etme kararıyla geliyorlar işyerine. Eskilerine de bu yolda söz veriyorlar. Tüm çabalar yine sonuçsuzdur. Sözleşme imzalanıyor. 11 ay süren kararlı mücadele Ağustos 1975'te ilk meyvelerini veriyor. Sınıf mücadelesi, sözleşme imzasıyla

— ANIT OTEL İŞÇİLERİ KARARLI

bitmemiştir. Yeni oyunlar, iftira atmalar, işçileri 17. madde ile çıkarma girişimleri, işverenlerin hemşehirlileri aracılığıyla işçiler üzerine uyguladığı baskılar sonuçsuz kalıyor. Sendikayı işyerinden alma girişimleri; birlikte, kararlı, örgütlü mücadeleleri karşısında, her seferinde dağılıyor.

Verilen mücadeleye rağmen işveren, sendikayı tasfiye niyetleri bitmemiş. Nitekim 1977 başındaki, ikinci dönem sözleşme görüşmelerinde, işveren açıkça "ilk geldiklerinde otelden sendikayı çıkarma isteğini olduklarını" itiraf ediyor. Fakat, bu istek hâlâ sürmektedir. Sözleşme görüşmelerinde işveren üzerinde en çok durduğu konu "kadem tazminatları" dir. Yani, toplu işçi çıkarmasının hesapları yapılmaktadır.

Engellere rağmen başanlı bir şekilde imzalanan toplu sözleşmenin ardından, bir işçi, sille tokat işyerinden kovuluyor. Toplu sözleşmeye aykırı bir şekilde yapılan bu işlemden dolayı mahkemeye başvurulduğunun üzerinden çok geçmeden, 21 Haziranda işveren sendikaya bir yazı yazıyor. Otelin restoran bölümü, zarar ettiği gerekçesiyle kapatılmak istenilmekte ve bu nedenle 14 işçinin iş akdine son verileceği bildirilmekte. Buna tüm işçiler karşı çıkıyorlar.

İşverenin amacı tasfiye girişimine restorandan başlamaktır. İşyeri sendika temsilcilerinin ikisi de bu bölümdedir. İşçinin gücü bu bölümde kırıldıktan sonra diğer bölümler uysallaştırılabilir hesabı yapıyor.

İşçiler ve sendika "zarar etme" gerekçesinin astıslığını ortaya koyduktan sonra Turizm Bakanlığının gelen bir müttefizi de kapatma kararının Bakanlığa bildirilmediğini ortaya çıkarıyor.

İşçiler yasal yolları izlerlerken, birlik ve kararlılıklarını ortaya koyan toplantılar yapıyorlar. 23 Temmuz'da işyerinde yapılan toplantıda, Otel Roma ve Turizm Bankası'ndan işçiler de katılıyorlar. "Birlik, Mücadele, Dayanışma" adını vergeniyorlar. 27 Temmuz günü işçiler, baskınlarına karşı işveren tecavüzüne karşı davranışını protesto eden bir bildiri veriyorlar ve topluca yemeğini yapıyorlar.

İşveren telaşlanmıştır. 28 Temmuz günü işçileri topluyor. Konuşmasında, bir yandan "zarar, iflas" edebiyatıyla acındırma yolları ararken, bir yandan da restorani mutlaka kapatacağını, "gerek işyerinde kan döküleceğini" söylüyor. Ayrıca, restorani işçileri devretmek gibi sinsi ve işçileri bölme amacını taşı-

yan teklifler de getiriyor. İşçiler, bu teklifi, restoranın zarar etmediğini ispatlamak için değerlendirmeye alıyorlar. Fakat, işverenin işçiyi bölme amacı gerçekleşmemiştir.

Anıt Otel işçileri, verdikleri mücadelenin simf mücadelesi olduğunu bilincinde ve mücadelenin yollarını daha iyi öğrenerek, diğer sınıf kardeşleriyle dayanışma içinde yollarına devam ediyorlar.

TEKSTİL İŞKOLUNDA ZORLU MÜCADELE

Adana'da tekstil işkolunda 15 bin işçiyi kapsayan yetki mücadelesi sürüyor. Bu arada Bossa, Paktaş, Güney Sanayii, Akdeniz, Özbucak gibi büyük işyerlerinde işverenlerin yoğun baskılarına karşı verilen mücadelede Bölge Çalışma Müdürlüğü tarafı tutumunu sürdürüyor. Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün bu tutumunu

İşyeri	İşçi Sayısı
Güney Sanayi	4.800
Özbucak	1.200
Bossa	5.000
Paktaş	3.200
Akdeniz	900

kinamak için Müdürlüğe gelen Paktaş ve Özbucak işçileri "Tekstil İşçileri Sendikası'ndan başka hiç bir sendikadan yetki alamayacağı" haykırışları, imzalı dilekçelerini yetkililere vermişlerdir.

Diğer yandan Türk-İş'e bağlı Tekstil sendikası işçilerin vermedikleri sendika mücadeleyi "bozgunculuk", "huzur kaçırma" gibi gerekçelerle karalamaya çalışmakta, işçi önderleri çeşitli gerekçelerle sağa sola ihbar edilmektedir. San sendikadan bu girişimleri işverenleri daha da yürekletirmekte ve işyerlerinde işçi avı yoğunlaşmaktadır.

İşçilerin sendikalı mücadelesinin bastırma, işçileri yıldırma amacıyla işyerlerine emniyet kuvvetlerinin çağrılması da sık sık başvurulan bir yoldur.

Bu arada sendikalı mücadeleyi yalnızca geçici bir süre için ücret zammı ko-parmaktan ibaret sayan sarı sendika ağ-ları da işçilerin kafasını bulandırmak devrimci sendikalardan tecrit etmekçe çalışmaktadırlar. Zaman zaman bu tür çabalar semeresini vermede, sokağa atılma ve açlığa mahkum olma korkusu, işçilerin diledikleri sendikayı seçmelerini ve sarı sendikacıları kapı dışarı etmelerini geciktirmektedir.

Bugün Çukurova bölgesinde, tekstil işkolunda sarı sendika çemberi, yaklaşık 15 bin işçiyi hapsedmeye çalışmaktadır.

DISK ve Türk-İş'e bağlı sendikaların yanısıra Ulku-İş'e bağlı Giyecek-İş ve MISK'e bağlı Türk Mensucat-İş gibi sapsarı-faşist sendikalar da Çukurova'yı bulandırmaya çalışıyor.

Ancak diğer yerlerde olduğu gibi, ileric sendikal hareket, en zayıf halkaları kopara kopara Çukurova'da da gücünü kabul ettirecek.

Yetki
Yetki Teksif'e verildi.
Önceki dönem yetki Tekstil'e aitti.
Yetki kararı geciktiriliyor.
Yetkili sendika henüz belirlemedi.
Başvuran sendikalarından hiç birinin çoğunluğu alamadığı açıklandı.
Sonuç belli değil.

— TÜRK METAL'İN OYUNLARINI GÖRDÜLER

İŞTE TÜRK-METAL'İN GERÇEK YÜZÜ

Adana'da bulunan Sabancı Holding'e bağlı TEMSA fabrikasında çalışan işçiler Türk-İş'e bağlı MHP eğitilmiş Türk Metal-İş Sendikasının işverenler yana tutumuna rağmen grevlerini sürdürüyorlar. On yıllık işçinin bile iki bin lira gibi düşük bir ücretle çalıştığı TEMSA işçileri en çok işgüvenliğini yokluğundan yakınmakta, her an işten atılma endişesi hemen her gün iş kazasına uğrama korkusu içinde çalışmaktadır. Bütün sosyal haklarını elde etmek gibi genel ve haklı istemleri için mücadele vermektedirler. İş ve can güvenliğinin bulunmaması ve insanca yaşamlarını sürdürebilecekleri ekonomik ve sosyal hakların sağlanmaması istemektedirler.

TEMSA işçileri giriştikleri grev eyle-

mindе sendikaları olan Türk-İş'e bağlı faşist Türk Metal-İş Sendikasının kendilerinin yanında olmadığını, daha çok işverene yakınlık gösterdiğini belirterek bu sendikayı istemediklerini söylüyorlar. Grevdeki TEMSAN işçileri sendikandan kendilerini grevde yalnız bırakmış olmasında çok kızarak sarı sendika olarak niteledirler. Türk Metal-İş Sendikasının kendilerini sattığını vurguluyorlar. Sendikadan grev kırıcı eylemlerine karşılık işçiler tek bir yumruk gibi mücadeleyi sürdürüyorlar. TEMSA'da da diğer işyerlerinde olduğu gibi grev başarıyla bitecek ve sarı sendika Türk Metal-İş işçilerden hakettiği dersi alacak. Bu günler uzak değil.

YÜKSELTİYOR

— ÇUKUROVA SERMAYESİNE KARŞI

İLKELER HAYATA GEÇİRİLİYOR

DISK'e bağlı Keramik-İş Sendikası İstanbul'da bulunan Petek Tuğla işyeri ile toprak işkolunun en ileri toplu iş sözleşmesini imzaladı. Sendikanın yaptığı sözleşmeye göre işçilerin ücretlerinde birinci yıl aylık 1800 lira, ikinci yıl ise aylık 1950 lira ücret artışı sağlandı. 130 işçinin yararlandığı toplu iş sözleşmesine göre ayrıca işçiler birinci yıl 80 gün tutarında, ikinci yıl ise 90 gün tutarında ikramiye alacaklar. Kıdem tazminatının 45 güne çıkartıldığı, işçinin kendi isteği ile işten ayrılması durumunda ise kıdem tazminatının 40 gün olarak saptandığı belirtildi.

Keramik-İş Sendikasının yaptığı açıklamaya göre toplu iş sözleşmesi ile işçiler birçok sosyal hak da tanıdı. Bunların arasında, bin lira ücretli izin harçlığı, 2250 lira evlenme yardımı, bin lira yakacak yardımı, 750 lira kurban ve şeker

bayramları ikramiyeleri, 800 lira doğum yardımı, bin lira ölüm yardımı, (işçinin ölümü halinde bu yardım beş bin lira olarak belirlenmiştir) da bulunuyor.

DISK ADINA SARI SENDİKA GİRİŞİMLERİ

DISK içindeki sosyalist sendikalar karşı girişilen oyunlar sürüyor. Petrol-Kimya-İş, Turizm-İş olaylarından sonra Sosyal-İş Sendikasının yokedilme planı yürürlüğe konuldu. Arkasından DISK içinde sınıf sendikacılığı konusunda başarılı örnekler veren ve kendi işkolunda etkinliğini kabul ettiren Keramik-İş Sendikasına karşı bir süredir tezgahlanan oyunlar yeni boyutlara ulaştı.

DISK İzmir Bölge temsilcisinin desteğinde, DISK ilkelere söz ederek bazı işyerlerinde örgütlenmeye çalışan Beton-İş adındaki adı var kendi yüzü bir sendikanın, Aydın'da kurulu bir işyerinde "örgütlenmeye" çalışırken 100 işçinin işten atılması sağlanmasında

• SABANCI HOLDİNGE BAĞLI ADANA'DAKİ TEMA GREVİNDE FAŞİST METAL-İŞ SENDİKASI İŞÇİLERİ YALNIZ BIRAKTI.

• TEMA İŞÇİLERİ EN ÇOK CAN GÜVENLİĞİNDEN VE İŞTEN ATILMA ENDİŞESİNDEN YAKINIYORLAR. AYRICA BAŞLARINDAKİ SARI SENDİKADAN DA KURTULMAK İSTİYORLAR.

• ADANA'DA TEKSTİL İŞKOLUNDA 15 BİN İŞÇİ ADINA HANGİ SENDİKANIN SÖZLEŞME YETKİSİNE SAHİP OLDUĞU HALEN BELLİ DEĞİL.

• DISK'E BAĞLI KERAMİK-İŞ SENDİKASININ KARŞISINA ÇIKARTILMAK İSTENEN BETON-İŞ SENDİKASI İŞÇİLERİ ALDIYOR.

• KERAMİK-İŞ SENDİKASI BU SENDİKANIN DISK VE DISK İLKELERİ İLE YAKINDAN UZAKTAN HIÇ BİR İLGİSİ OLMADIGINI AÇIKLADI.

• TOPRAK İŞKOLUNUN EN İLERİ TOPLU SÖZLEŞMESİNİ KERAMİK-İŞ SENDİKASI YAPTI

• SENDİKANIN PETEK TUĞLA İŞYERİNDE YAPTIĞI SÖZLEŞMEYE GÖRE İŞÇİLER BİRİNCİ YIL AYLIK 1800 LIRA, İKİNCİ YIL İSE AYLIK 1950 LIRA ÜCRET ZAMMI SAĞLADI-LAR.

küçük bir haber olarak çıktı. Aynı durum Adana Tuğla Fabrikasında da yineleni. Sendika yüzünden işveren 40 işçinin işine son verdi. Bu olaylarla ilgili olarak Keramik-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Aktulga'ya bir açıklama yaparak Beton-İş adındaki kuruluşun DISK ve DISK'ileri ile yakından uzaktan bir ilgisi olmayacağını belirtti. Aktulga yaptığı açıklamada şunları söyledi: "Kurduranları ve kuruluş amacı bize çok iyi bilinen bu sendika, DISK ilkelere söz ederek, sözde eylemlerde bulunmakta ve elini attığı her işyerinde işçilerin işten atılmalarına sebep olmaktadır. Beton-İş Sendikasının işkolumuzdaki diğer sarı sendikalardan farkı, örgütlenilemek için DISK imajını kullanmasıdır. Bu sendikanın Türkiye'de toplam 70 üyesi bulunmaktadır. İki ay önce Aydın'da kurulu bir işyerinde örgütlenmeye çalışmış, ancak 100'e yakın işçinin işten atılması sağlamıştır. Aynı durum Adana Tuğla Fabrikasında da meydana gelmiş, 40 işçi işveren tarafından işten atılmıştır.

"Toprak işkolundaki örgütlenme diğer işkolundaki gibi gelişmez. Elbette işverenin yasa dışı engellemeleri ve işten atmaları olmaktadır. Bu durumda işten atmaları sansasyon haber haline getirmek ve ilerici ağzı ile ajitasyona başvurmak yetmez. Önemli olan örgütlenmeye başarıya ulaştırmak, atılanları işlerine iade ettirmektir. Ayrıca DISK ilkeleri içerisinde işçilerin işten atılmaları gibi bir ilke de yoktur. Tam aksine DISK ilke olarak herseyden önce işten atılanları işe iade edilmelerini öngörür. Bunun için mücadele gereğini savunur. Mısır tarlasına giren domuz gibi örgütlenme olmaz. Toprak işkolunda DISK üyesi sendika Keramik-İş'tir. Ve bu işkolunun tel sinif ve kitle sendikalı örgütüdür."

Keramik-İş Sendikası bildirisinde işçileri bu tür sendikaların oyunlarından kurtarmaları devrimci bir görev olduğu belirtilerek, dolaylı yollardan DISK'i imaj olarak kullanmaya, sarı ilişkilerle ve beceriksizliklerle bu konfederasyonu küçük düşünmeye kimsenin hakkının olmadığını söylüyor.

Öğretmenler işçi sınıfının yanında

DISK'e bağlı Maden-İş üyesi işçiler, sermayenin örgütü MESS'E karşı grevde bulunuyorlar. DISK ve Maden-İş, büyük çaptaki bu grevin desteklenmesi için ilerici demokrat-sosyalist güçlere çağrı yaptı. Bu çağrı uyarınca, grevdeki işçilere moral ve maddi destek sağlamak üzere seferber olan örgütlerden biri de TÖB-DER.

Ne var ki, bu dayanışma girişimleri zaman zaman Maden-İş ve DISK yöneticilerinin bir bölümünün sorumsuz davranışları ile karşılaşılıyor. Belirli örgütleri alabildiğine kayıyırken diğerlerini itici davranışlar biçiminde somutlaşan bu sorumsuz davranışlar karşısında, TÖB-DER Kadıköy, Kartal, Üsküdar, Beykoz ve Çatalca şubeleri ortak bir açıklama yaptılar. Bu açıklamayı okurlarımızı sunuyoruz:

"TÖB-DER Çatalca, Beykoz, Kadıköy, Kartal, Üsküdar, Yalovaşubeleri grevdeki iş yerlerine gitme izni için ortak imza ile 12.7.1977 günü Maden-İş grev komitesine başkanlardı. Maden-İş başkanlarımız önce sempati ile karşıladi. 15.7.1977 günü gidebilirdiniz. Ona göre hazırlığımızı yaptık. 13.7.1977 günü izin belgenizi hazırladık." dedikleri halde bir

gün sonra 'sizlerin grev yerlerine gitmenize izin vermiyeceğiz.' diyerek tavır değiştirdiler.

"Bu yanlış tavırları, IGD, IKD gibi grupçu, sektör öğrenci dernekleri ve onların TÖB-DER'deki uzantıları sahte BİRLİK-DAYANIŞMA Acılarla içli dışlı olmanın, bunlarca kendilerine verilen yalan-yanlış bilgilere göre hareket etme-

nin bir sonucudur.

"Ölkemizde işçi, emekçi kitlelerin emperyalizme, büyük sermayeye ve büyük toprak sahiplerine karşı verdiği mücadele bitüin şiddeti ile devam ediyor. Bu mücadelede temel güç; işçi sınıfıdır. İşçiler, emekçiler bir taraftan işçi sınıfının politik hareketi içinde örgütlenerek iktidarı alma mücadelesini verirken, diğer taraftan sendika, dernek, kooperatif vs gibi örgütler aracılığıyla daha ileri ekonomik demokratik haklar alma mücadelesini sürdürürler.

"Bu ikili mücadele birbirinden ayrı fakat, biri diğerinden kopuk değildir, aralarında zıtlık yok, paralellik vardır. Başarının yolu bu ikili mücadelenin uyumundan geçer.

"Aynı zamanda, işçi ve emekçi kitlelerin, sendika, dernek, kooperatif vs. örgütleri belli bir platformda anlaşarak güçlerini birleştirip eylem birliğine girebilir. Açıkılır ki, bu dayanışma ve güç birliği örgütler arasında oluşur. Örgütler, örgütsel bağımsızlığın, iş bitüinliğini koruyarak ve özgürce söz konusu daya-

nışma ve mücadeleye katılırlar.

"Bu tür güç ve iş birliğinde geniş deneyimlere, sınıf özelliğine, grev ve toplu sözleşme silahına sahip olan sendikaların daha etkin rol oynamaları doğaldır. Ancak; sendikalar bu sınıra aşarak kendi dışındaki meslek örgütlerinin işçilerine el uzatır sorumlu organlarına değil, sorumsuz gruplara işbenceye çalıştır, onların bitüinliğini sarsarsa bu dayanışma değil bölücülük olur.

"DISK'in iki yıla yaklaşan politikası bu yoldadır. DİSK dergisinin Ağustos 1976 sayısın buna en açık kanıtıdır. Bu nedenle DİSK yöneticilerini belirlediğimiz tutumlarımızın uzağımıza çağırıyoruz.

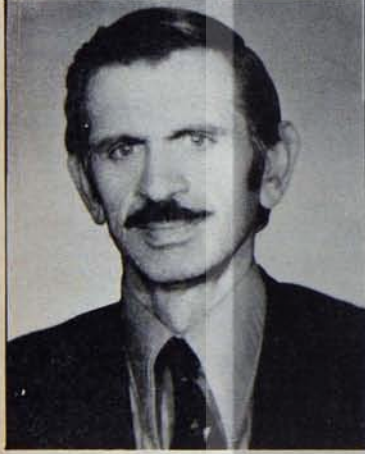
"En güzel değerleri yaratan işçi ve emekçi kitlelerin ülkemizde verilen bağımsızlık-demokratik-sosyalizm mücadelesine büyük zarar veren bu politikayı paylaşmayacaklarına kesinlikle inanıyoruz."

"DISK'in işverenlere karşı sürdürdüğü ekonomik-demokratik mücadeleyi tüm gücümüzle desteklemeye devam edeceğimizi kamuoyuna duyuruyoruz."

TÖB-DER, TÜMDER, TMMOB VE DEMOKRATİK GÜÇLERİN BİRİ

ÖZELLİKLE YENİ MC'NİN KURULMASIYLA BİRLİKTE, DEMOKRATİK GÜÇLERİN EMPERYALİZME VE FAŞİZME KARŞI ETKİN VE TUTARLI BİR MÜCADELE VEREBİLMELERİ SORUNU KAMUOYUNDA DAHA GENİŞ BOYUTLARDA TARTIŞILMAYA BAŞLANDI. SON OLARAK DISK'İN YAPTIĞI ULUSAL DEMOKRATİK CEPHE (UDC) ÇAĞRISI, TARTIŞMALARDA YENİ BİR BOYUT KAZANDIRDI. YÜRÜYÜŞ, BU KONULARIN ELE ALINACAĞI BİR AÇIK OTURUM DÜZENLEDİ. OTURUMA, TÖB-DER GENEL BAŞKANI GÜLTEKİN GAZIOĞLU, TÜM-DER GENEL BAŞKANI ERHAN TEZGÖR, TMMOB GENEL BAŞKANI TEOMAN ÖZTÜRK VE TÜTED GENEL BAŞKANI AYKUT GÖKER KATILDILAR.

YÜRÜYÜŞ : *Konumuza şu soru ile girebiliriz. Emperyalizmin ve onun yerli ortaklarının temsilcisi, gericiğin ve şovenizmin en saldırgan güçlerinin iktidarı olan MC güvencüsü aldı. Demokratik kuruluşlar olarak MC'ye karşı mücadelede ortak hedefler ne olabilir?*

GÜLTEKİN GAZIOĞLU : MC'ye karşı mücadelede demokratik güçlerin ana ortak hedefi, toplumun demokratlaştırılması sağlamaktır. Bunu daha açacak olursak, ülkemizde anti demokratik uygulamaların en yoğun olarak görüldüğü alanları sıralamakla başlamamız gerekir. Özetle bunlar, öğrenim kurumları ve ülkede can güvenliğinin olmaması olarak ortaya çıkarıyor.

Bu açıdan öğrenim özgürlüğü ve can güvenliğinin sağlanması yolunda yoğun çabalar gerekmektedir. Ayrıca, hayatın her alanında ve özellikle eğitim alanında rıkkı, şoven, asimilasyoncu uygulamaların son verilmesi, toplumun demokratlaştırılması yolunda çok iletici adımlar olacaktır.

Demokratik ve siyasal örgütlenmelere konulan engeller vardır. Önemli engeller ve baskılar bunlar. Bunların kaldırılması da demokratik güçlerin ortak hedefleri arasındadır.

Yine çalışanlar için çok önemli konular vardır. İşçiler için referandum ve genel grev hakkı, memurlar için grevli toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı bunlar da önemli talepler arasındadır.

Yine toplumun demokratlaştırılması açısından, devlet aygıtında demokratik denetimin sağlanması, yine son zamanlarda dikkat çekilen devlet aygıtının faşistleştirilmesi çabalarının kırılması, devlet kadrolarına yerleştirilen faşist unsurların ayıklanması başlıca ortak görevlerdendir.

TEOMAN ÖZTÜRK : Sayın Gazioğlu'nun özetlediği hedefler demokratik kuruluşların bir araya gelmeleri sonucunda ortaklaşa saptanan hedeflerin bir bölümüdür. Son olarak Ankara'da 17 demokratik kuruluş olarak yaptığımız toplantıda programımızın başına konmuştur.

Ancak şunu da söylemek gerekir. Bir ortak hedefler, mücadele hedefleri çok ayr. platformlarda da sap-

tanmaktadır. Buna rağmen ortaya çıkan hedeflerin birçokları çakışmaktadır.

Bu ortak hedeflere varılmasında 26 aylık MC dönemi ve bu dönemdeki uygulamalar önemli rol oynamıştır. Çok ayrıntıyla imden, sömürü, baskı ve zulme karşı mücadelenin ortak hedeflerinin saptandığını söyleyebiliriz.

Yeni MC'ye karşı mücadelede emperyalizme ve faşizme karşı ortak hedefler etrafında verilecek mücadelenin bir parçasıdır. Ancak daha önemli bir nokta var. Artık hedef saptamanın yanı sıra bu ortak hedeflerin hayata geçirilmesinde nasıl daha etkin bir çalışma yapılabilir, nasıl daha etkin bir mücadele verilebilir sorularına cevap aramak ve bulmak durumundayız.

YÜRÜYÜŞ : *Gerek sayın Gazioğlu, gerekse sayın Öztürk, demokrasi mücadelesinde ortak hedefleri ortaya koydular. Sayın Göker ve Tezgör'den bu konularda ek olarak söyleyeceklerini rica ediyoruz. Bunun dışında, bir de, 2,5 yıllık bir MC dönemi geçirdik. Bu dönemde, demokratik kuruluşların etkinliklerini ve etkilerini nasıl değerlendirebiliriz? Bir başka deyişle, geçmiş MC'ye karşı mücadelenin bilançosu olarak neler söyleyebiliriz?*

"BAĞIMSIZLIK - DEMOKRASI BÜTÜNSELLİĞİ KİTLELERDE BİLİNCE ÇIKARILMALIDIR"

AYKUT GÖKER : Benim ortaya konan hedefler konusunda eklemek istediğim bazı noktalar var. Mücadelede göz ardı edilemeyecek, her zaman göz önünde tutulması gereken iki hedef daha var ben-
ce.

Bunlardan birincisi, söz konusu olan mücadele-
nin, bağımsızlık-demokrasi bütünlüğü içerisinde alınması zorunluluğuna ilişkin. Yani, verilecek mücadele soyut bir demokrasi mücadelesi değildir. Mücadelede bu bütünlüğe ulaşılmasının da başlıca hedefler arasında olduğu kanısındayım.

Bu bütünlüğe ulaşmanın, (ki bu bütünlüğe ulaşılması kanımca mücadelenin başarı koşulları arasındadır) yolu, bütün kitlelerde bu bütünlüğün bilin-
ce çıkarılmasından geçmektedir. Dolayısıyla mücadele, bu bütünlüğün bilin-
ce çıkarılması hedefini de içerecektir.

İkinci nokta, mücadelenin başarısı için diğer bir zorunlulukla ilgili. Bu zorunluluk da başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi yığınların mücadeleye katılmaları. O zaman diğer hedefler arasında, işçi ve emekçi yığınların mücadeleye katılmalarının zorunluluğu bilincinin de sağlanması gerekiyor. Bir başka deyişle, işçi sınıfının ve emekçilerin kurtuluşlarının ancak kendi ellerinde olduğu bilincine varmaları ve bu bilinçle en aktif bir biçimde mücadelede yer almaları, başlıca hedeflerden biri.

Sayın Gazioğlu ve Öztürk'ün söz ettiği somut hedeflere, ben mücadelenin her aşamasında mutlaka göz önünde bulundurulması gereken bu iki hedefi de ekliyorum.

ERHAN TEZGÖR : Ortak mücadele hedefleri konusunda arkadaşlarımız söylediklerine eklen-
cek bir şey yok. Ancak somut bir mesele üzerinde durmak istiyorum.

O da şu: DISK ile 17 kuruluş arasında bir ortak çalışma yapıldı. Burada şu ortaya çıktı: 17 kuruluş ortak hedefleri vardı; bir de DISK'in yetkili organ kararları olarak bazı hedefler vardı. Daha çok özel olarak işçi sınıfını ilgilendiren vurgulamaların dışında bunların arasında önemli farklılıklar olmadığı ortaya çıktı.

Dolayısıyla, ortak hedefler açısından bakıldığında Türkiye'de demokratik kuruluşların temelinde birbirinden ayrı noktalar olmadıkları ortaya çıkıyor.

YÜRÜYÜŞ : *Sanırım, burada doğal olarak bir başka soru gündeme geliyor. Geçmişte bir MC deneyimi ve MC'ye karşı verilen mücadele deneyimi var. Bu geçmiş deneyi, demokratik kuruluşların verdikleri mücadeleyi, genel hatlarıyla, eksiklikleri ve etkinlikleriyle nasıl değerlendirebiliriz?*

GÜLTEKİN GAZIOĞLU : Geçtiğimiz dönemde, demokratik kuruluşlar, bazen birlikte bazen de tek tek ekonomik-demokratik hakları uğruna mücadele vermişlerdir.

Bilinen koşullarda demokratik kitle örgütlerinin verdiği bu zorlu mücadeleyi saygıyla anmak isterim. Bir kere bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasal durum, demokratik kitle örgütlerine, belki de bu örgütlerin niteliklerini aşan sorumluluklar yüklemiştir. Bunu şöyle de açabiliriz: İşçi sınıfının politik birliği, işçi sınıfını ve emekçileri kucağına alan siyasi otorite kurulamazdır.

Bu, demokratik kitle örgütleri için bir büyük olumsuzluktur. Bu nedenle gerek bağımsızlık-demokrasi, başta işçi sınıfının mücadelesinde, gerekse bu örgütlerin kavradıkları tabanın ekonomik-demokratik taleplerinde olsun bu örgütler çok daha aktif sorumluluklarla karşılaşmaktadır.

Geçen yıl demokratik kitle örgütlerinin mücadelesi, özellikle DGM'ye karşı verilen mücadele, sonuç alıcı bir mücadele olmuştur. Buna rağmen tüm demokratik kitle örgütleri arasında, istenilen ortak hareket kurulamamıştır. DISK bir genel grev yapmıştır. DISK'in dışındaki demokratik kitle örgütleri DGM'ye karşı kitle gösterileri yapmışlardır. Sonuçta, parlamento içi direniş birlikte, ama ondan daha önemlisi, demokratik kuruluşların kesin tavır almalarıyla DGM engellenmiştir.

İkinci olarak, üç demokratik kuruluş tarafından düzenlenen, ama diğer tüm kardeş örgütlerin katıldığı "Ekonomik-Demokratik Haklar Miting ve Yürüyüşü"nden söz edilebilir. Önce bölgesel miting ve yürüyüşler yapıldı. Sonra da 5 Şubat'ta Ankara'da hayli iletici boyutlarda bir eylem gerçekleştirildi.

Bunlar geçmişteki olumlu olgular. Ancak, Türkiye'deki bütün demokratik güçlerin, bütün örgütlerin bu mücadeleye seferber edilebildiğini söyleyemeyiz. Bu olumsuzlukları aşmak, toplumsal muhalefetin en tam şekilde sağlanacak biçimde bir görev olarak hepimizin önünde duruyor.

"ÖNEMLİ ADIMLAR ATILDI. ANCAK BUNLAR HENÜZ YETERLİ OLMAKTAN UZAKTIR"

TEOMAN ÖZTÜRK : Yaklaşık 7-8 yıldır ortak çalışmalar içinde yer alıyorum. Geçerken bu süreçte önemli adımlar atıldı. Ama hemen söyleyem, bunlar henüz yeterli olmaktan uzaktır.

Geçen dönemlerde, özellikle son 26 aylık MC döneminde, ortak mücadeleler çeşitli düzeylerde sürdü-

E TÜTED GENEL BAŞKANLARI LİĞİ SORUNUNU TARTIŞTILAR

rüldü; başarılı eylemler sergilendi. Ancak, bunların dışında yapılması gerekli olan birçok şey de gerçekleştirilemedi. Bunların üzerinde, daha sonra yeri geldiğinde durmak istiyorum. Şu anda, kısaca, engelleyici bazı dayatmalar yapıldığına değinmek istiyorum. Bu tür engelleyici koşulların ve dayatmaların aşılması gerekli. Geçtiğimiz dönem önemli eksikliklerinden biri bu.

YURUYUŞ : *Belirli eksikliklerden söz edildi. Bunların bir bölümü, örgütler arasında diyalog eksikliği, yeterli koordinasyonun kurulamaması gibi, nispeten subjektif diyebileceğimiz öğelerin sonucu olabilir. Ancak, daha önce Sayın Gazioğlu, işçi sınıfının politik birliğinin sağlanmasından da bir eksiklik olarak söz etmişti. Bu politik birlik sorununun, demokratik kitle örgütlerinin eylem ve etkinliklerine yansısı, sizce nasıl olmaktadır? Böyle bir etki den söz edilebilir mi?*

AYKUT GÖKER : Demokratik kuruluşların, geçtiğimiz dönem içinde önemli ve olumlu adımlar attıkları yolundaki değerlendirmeye katılıyorum. Ancak bunun çok yeterli bir düzeyde ulaşmadığı yolunda ki saptamaya da kabılıyorum.

Kanımca bir eksiklik söz konusu ise, ki öyledir, bu eksiklikten başta da sözünü ettiğim iki noktadan kaynaklandığını sanıyorum. Birincisi, bağımsızlık-demokrasi mücadelesi bütünselliğinin bilince çıkarılması; ikincisi de başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçilerin mücadelesinin esas olduğunun kavranması.

Demokratik kitle örgütleri dediğimizde bunun içinde sendikalar da var. Kanımca gerek sendikalar, gerekse diğer kitle örgütleri açısından yukarıda sözünü ettiğim bütünselliğin yeterince kavranabilmediğinden, bilince çıkarılabildiğinden söz edemeyiz. Geçtiğimiz dönemde demokrasi meselesi çok soyut bir düzeyde ele alındı. Sonuçta işçi sınıfının ve emekçilerin mücadelesi ön plana çıkarılmadı. Buna ek olarak, demokratik kitle örgütleri arasında ortaya çıkan görüş ayrılıkları, bütün güçlerin etkinlikle ortaya konamaması sonucunu doğurdu. Eğer geçtiğimiz dönemde demokratik kitle örgütleri, bu arada özellikle sendikalar, bu bütünselliğin bilince çıkarılması konusunda yeterli çabayı göstereseydi, işçi ve emekçi sınıfların mücadelede başı çekmeleri konusunda bir ortak anlayışa birleşebileydi, kanımca çok daha güçlü, çok daha etkin mücadeleler verilebilirdi. Ben bu iki noktaya, demokratik kitle örgütlerinin tümünü kucağına ve toparlama noktaları olarak görüyorum.

YURUYUŞ : *O halde gerek mücadelenin etkinliği gerekse ortaklaşa hareketin somutla sağlanabilmesi açısından, birleştirici ve toparlama bir nokta olarak işçi kuruluşlarının bu mücadelede etkin bir biçimde görev almaları bir zorunluluk olarak ortaya çıkıyor.*

"DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN HEM ANTI-EMPERYALİST, HEM DE ANTI-KAPİTALİST YANLARI VARDIR"

ERHAN TEZGÖR : Genel olarak, demokratik kuruluşların açısından başarılı bir çizginin gelişmekte olduğundan söz edilebilir.

Bu gelişme gerek tek tek örgütlerin kendi gelişmelerinde, gerekse bir araya gelecek ortaklaşa hareket edebilmelerinde görülmüyor. Bir örneği TÜM-DER'den

vermek isterim. TÜM-DER ile MC'nin kuruluş dönemleri aşağı yukarı bir çakışma göstermektedir. Eğer memur kesimindeki potansiyel bugün TÜM-DER içinde toparlanabiliyorsa, yani MC'nin yarattığı baskı, kıyım ve teröre rağmen bu başarılıyorsa, örgütlenme bilincinin giderek arttığının bir göstergesidir bu.

Bunun da ötesinde, özellikle 1971-73 döneminde hareketle önemli derslerin çıkarılabileceği, belirli yanlış yaklaşımların netleştiği ve bu netleşmeler sonucunda demokratik kitle örgütlerine doğru yaklaşımların netleştiği ve bu netleşmeler sonucunda demokratik kitle örgütlerine doğru yaklaşımın yerleştiği söylenebilir. Bir başka deyişle, demokratik kitle örgütleri kavramı giderek oturmaya başlıyor. Örneğin, bütün bu çabalar sonucunda, artık soyut demokrasi mücadelesi kavramı ortadan kalkmaya başlıyor. Çünkü, demokrasi mücadelesinin hem anti-emperyalist hem de anti-kapitalist yanlarının bulunduğu ortaya çıkıyor.

Bunun yanı sıra, demokratik kitle örgütlerinin, kendi tabanlarının ekonomik-demokratik taleplerinin sağlanmasında önemli adımlar atabildiklerini de görüyoruz. Örneğin, ortaklaşa düzenlenen eylem ve açıklamalar karşısında MC gibi gerici bir iktidarın bile kendini bizlere yantı verme durumunda hissettiğini görüyoruz. Örneğin, 7 yıldır çıkarılmayan mahrumiyet yeri ödeneği, bu tür çabalar sonucunda çıkarılabildi. Bunun dışında, sendikalaşma talebi, toplumun bütün kesimlerinde, bu arada siyasi kuruluşlar üzerinde de etkisini göstermiştir. Belirli siyasi örgütler bu konuda tavır alma gereğini duyuyorlarsa, bu hiç kuşkusuz verilen mücadelenin etkinliğinin bir sonucudur.

Gelmek istediğim nokta şu: Demokratik kitle örgütlerinde, bu örgütlerin verdikleri mücadelelerde sözünü ettiğim türden olumlu gelişmeler cereyan ederken, diğer yandan, gerçekten önemli büyük olan ve gerçekte birer demokratik kitle örgütü olarak değerlendirilmesi gereken sendikalar kesiminde, farklı bir eğilim görüyoruz. Geçmişteki bazı örgütleri yaklaşımları da içerdiğini sandığım bir eğilim görüyoruz.

Bir demokratik kitle örgütünü, kendi işlevlerinin dışında bir anlayışla yönlendirmeye çalışma eğilimi diyebiliriz buna. Kanımca, bunun büyük zararları vardır.

Sayın Gazioğlu işçi sınıfının politik birliği soruna değinmişti. En başta söylemek gerekir ki, bu çeşitli kişilerin değişik açılardan ele aldıkları bir mesele oluyor. Tüm olarak bakıldığında, bir birliğin sağlanamadığı kanısına varılabilir. Ancak herkesin tek tek görüşleri ortaya konduğunda, politik birliğe doğru ileri adımlardan söz edilebilir. Kişilerin kendi değerlendirmelerine bağlı olarak değişiyor bu konudaki görüşler.

Ancak şunu da vurgulamak gerekir: Bugün tüm demokratik kitle örgütleri, kendilerinin işçi sınıfının mücadelede ittifakları doğrultusunda yer aldıklarını, işçi sınıfının öncülüğünü kabul ettiklerini söylüyorlar. Bence bu çok önemli bir nokta. Çünkü, bu saptama, her kitle örgütünün kendi tabanına da yansıtılabilir, aktarılabilir bir bilinç oluyor. Kitle örgütleri bu bilinci kendi tabanlarına aktarmakta en ölçüde başarılı olursa, kanımca politik birlik sorununun çözümü yada kavranması da o ölçüde kolaylaşacaktır.

YURUYUŞ : *Özellikle bu konuda ek olarak söz almak isteyen var mı?*

TEOMAN ÖZTÜRK : Demokratik örgütlerin mücadelelerinde göze çarpan bir eksiklik, Sayın Göker'in de işaret ettiği gibi, mücadelenin dağınıklığıdır. Ancak buna da ek olarak daha da önemli bir eksiklik, demokratik kitle örgütleri ile devrimci, ilerici sendikaların bir araya gelememeleridir. Kanımca, mücadeledeki en önemli eksikliklerden biridir bu.

YURUYUŞ : *Oturumda, önemli noktalardan biri olarak işçi sınıfının kitle örgütlerinin ortaklaşa mücadelede bugüne kadar aldıkları tavır ortaya çıkıyor. Kanımca bütün konuşmacılar bu noktada birleşiyorlar. Bu noktaya, sendikalar meselesinde tekrar değineceğiz.*

Ancak bundan önce izinlikle bir başka noktaya, daha önceki deneylerle sosyalizm adına ortaya çıkarılmaya rağmen bölücü, provokatif niteliklere açığa çıkan grupçukurlara değinmekle yarar var. Demokratik kuruluşların bu tür grupçukurlar karşısındaki tavırları ne olmalıdır?

"EYLEMDE BİRLİK, AJITASYONDA VE PROPAGANDA SERBESTLİK DİYE BİR İLKE HİÇBİR YERDE YOKTUR"

GÜLTEKİN GAZIOĞLU : Bu konu gerçekten de önemli bir konu. Şubat aylarındaki, ekonomik ve demokratik haklar mitingi ve yürüyüşü sırasında, daha sonra 1 Mayıs'ta bir takım grupların üstelik de işçi sınıfı adına, eylemleri kırmaya, provoket etmeye yönelik saldırılarına yaşıdık.

Hangi gerekçeyle olursa olsun demokratik kuruluşların gösterilerine yapılan bu tür saldırılar hoş görülmez. Bunlar, işçi sınıfı adına davranışlar olarak takdim edilemez. Biz, bu tür çabaların kesin olarak karşı devrimci girişimler olarak görüyoruz. Bunların izahı yoktur.

Bu tür saldırılara karşı demokratik güçlerin ortaklaşa tavır almaları, sanırım, bunların etkinliklerini son derece azaltacaktır. Giderek tecrit olmalarını kolaylaştırır.

Ancak yaşanan olaylar şunu da gösterdi: Birlikte davranmışız bazı kitle örgütleri bu tür davranışlar karşısında kesin tavır almamaktadırlar. Hatta dünyanın hiç bir yerinde görülmemiş söyle bir yanlış ilke de getirilmektedir: "eylemde birlik, ajitasyonda ve propagandada serbestlik". Yani, aynı eylem alanına toplanamazız, isteyen istediğini söyleyecek, bağırarak. Kimse de kimseye karşımayacak. Böyle bir şey dünyanın hiç bir yerinde görülmemiştir. Eylemler hazırlanırken bu eylemlerin sloganları, pankartları açık olarak saptanın ve gerçekleştirilir. Bunun tersi kesinlikle anarşistdir.

Şunu da söyleyebiliriz: Yaşanan deneyler sonucunda, bu tür saldırıların gruplar daha çok tecrit olmuşlardır. Hem kitle örgütlerinin tabanlarında, hem de genel olarak politik harekette tecrit olmuşlardır.

TEOMAN ÖZTÜRK : Geçtiğimiz dönem gerçekten de bu tür olaylar yaşandı. En önemli anlayış eylem birliğinin en çok sağlanması gereken dönemlerde, zedeleyici davranışlar oldu. Bu kimi zaman saldırı biçiminde, kimi zaman saldırıya zemin hazırlama biçiminde oldu.

Bilindiği gibi eylemler ortaklaşa hazırlanıyor, ön çalışmalar en ölçüde başarılı olursa, gerçekleştirilen hareket de o ölçüde başarılı olmaktadır.

Şu tesbiti yapmaktaki da yarar var. Saldırıların ya da saldırılara zemin hazırlanmalar, mücadeleyi bir an için zedeleyebilmekle birlikte, genel olarak geriletmemektedirler. Sonuçta çarileyen, bu hatalı tavırların kendileri olmaktadır.

Bu tür ortak hareketi zedeleyici tavrılara sürekli ve tutarlı olarak mücadele etmek gerekmektedir.

GÜLTEKİN GAZIOĞLU : Ben aynı konuda bir ekleme daha yapmak istiyorum. İşçi sınıfı bilimi içinde yer alan çizgiler, Türkiye'nin siyasal yaşamında rol alan siyasi yönlenimler, sosyalist çizgiler demokratik kitle örgütlerinin eylemleri sırasında hiç bir zararlı, bölücü davranış içine girmişlerdir. En azından, ben böyle bir şeyi tanımadım.

... DEMOKRATİK GÜÇLERİN

Ancak, şu olmuştur: Kendilerini işçi sınıfının siyasal hareketi olarak göstermek isteyen, ancak işçi sınıfı hareketi ile hiçbir ilgileri olmayan, işçi sınıfının bilimi ile hiçbir ilgileri olmayan bazı çizgiler, bu harekette gerçekten zararlı bir işlev görmekteydiler.

Dünyadaki ve Türkiye'deki örneklerine, eylemlerine bakıldığında, bunların birer "sapma" oldukları da söylenemez. İşçi sınıfının biliminden bir sapma da değildir bunlar. Açıkça karşı devrimci bir çizgi izlemekteydiler. Çünkü kimi sapsalr bile demokratik mücadelede bu görüşlerin ve uygulamaların yarattığı zararları yaratmamaktadırlar. Dünyada da böyledir bu.

Özetle, belirli siyasi çizgiler vardır ki, bunlar demokratik kitle örgütlerinin sürdürdüğü mücadeleye, yaptıkları eylemlere olanakları içerisinde sonuna dek destek olmuşlardır, güç katmaya çalışmışlardır. Hiç bir zaman bu eylemleri dağıtmaya, provoke etmeye gibi bir çabanın içerisinde girmemişlerdir.

AYKUT GÖKER : Ben bu konuda çok kısa olarak konuşacağım.

Derlenme, toparlanma dediğimizde bunu aritmetik anlamda ele alamayız kuşkusuz. Halen bu derlenme toparlanma sürecini yaşıyoruz. Eğer kimi siyasi yanlışlıklar bu derlenme toparlanma sürecini zaafa uğrattık biçimde hareket ediyorlarsa, hiç kuşkusuz bu karşı devrimci bir harekettir.

Ancak burada şunu da eklemek isterim: Derlenme toparlanma süreci, en ayrıklı görüşlerin ve noktaların ön plana çıkarılmasıyla başarıya ulaşamaz. Derlenme ve toparlanma, bir yaklaşım meselesidir. Bu konuda sanırım oldukça tüz olmak gerekir.

"ZARARLI ÇİZGİLERİ MAHKUM EDERKEN, BUNLARIN İÇİNDEKİ KAZANILABİLECEK UNSURLARI KAZANMAYA ÇALIŞMALIYIZ."

ERHAN TEZGÖR : Somutunu yaşadığımız bir çok olay var. "Kitle nerede ise biz oradayız" diye hareket eden ve demokratik güçler arasında yer alma gereken bir kesim yada kesimler eylemler içinde yer almak istiyor ve ısrarla kendi çizgileri doğrultusunda sloganlar atmaya çalışıyor.

Ancak şunu da unutmamak gerekir: Bu tür grupların içinde yer alan, çok genç ve bilinç düzeyi çok düşük unsurlar vardır. Sürüklenerek şunun yada bunun peşinden giden, ama kazanılabilecek bazı unsurlar vardır. Kanımca, çizgiler karşısında kesinlikle uzlaşıcı olmadan, bu çizgileri bir yandan mahkum ederken, kişileri kazanmaya çalışmalıyız. Kuşkusuz burada kemikleşmiş, iflah olmaz unsurları ve çizgileri kasetmiyoruz. Demokratik mücadeleye kazanılabilecek unsurları kastediyoruz.

Bunun biçimi konusunda sanırım iki yaklaşım var: Birinci yaklaşım, bu öğeleri kuruluşların içinde tutup aynı anda onlara karşı ideolojik mücadele verilmesini öngörüyor. İkinci yaklaşım ise, bu öğelere karşı ideolojik mücadeleyi sürdürürken bunların aynı zamanda örgütlerin dışında tutulmalarını öngörüyor. Bence ikinci yaklaşım daha geçerli bir yaklaşımdır. Özellikle bunların kemikleşmiş unsurlarını ve aralarında cirit atan ajan provokatörleri örgüt dışında tutmak kanımca bir zorunluluktur.

YURUYUŞ : Sanırım ortaklaşa hareketi sarımsı ve zedeleyici davranışlar karşısında alınması gereken tavr üzerinde belirli bir anlaşma ortaya çıkıyor. Bunun dışında, bu aşarı temel dışında, tek tek örgütlerin bu tavrı kendi bünyelerinde nasilsomutlayacakları ayrı bir mesele olarak ele alınmak gerekir.

Buradan, başka bir noktaya geçmekte yarar var. Daha önce söz alan örgüt başkanları, geçmiş deneyimleri değerlendirerek, demokratik kuruluşlarla işçi sendikaları arasında ortaklaşa hareket konusunda verimli bir diyalogun kurulamadığını, bunun aynı sıra ortak mücadelede işçi ve emekçi sınıfların aktif bir biçimde öncülük, başı çekme görevleri bulunduğunu belirttiler. Bu zorunluluklar ışığında, belirli eksikliklerin olduğu konusunda da birleşildi.

Şimdi mesele bu aşarı ele alındığında son olarak DİSK tarafından yapılan bir çağrı, Ulusal Demokratik Cephe (UDC) çağrısı var. Bu çağrı nasıl ele alınabilir?

"DİSK'İN CEPHE ÇAĞRISINDA AÇIKLIK YOKTUR. BU, KİTLE ÖRGÜTLERİNİ AŞAN BİR SORUNDUR"

GÜLTEKİN GAZIOĞLU : Türkiye'de bağımsızlık, demokrasi başı ve özgürlük mücadelesi çerçevesinde zaman zaman bu tür çağrılarla karşılaşıyoruz. Bizim örgütlerimizin de zaman zaman yaptığı çağrılar vardır.

Yapılan bu çağrılar saygıdeğer bulmamak mümkün değil. Ancak, kitle örgütlerinin yapacağı çağrılarla, siyasi kuruluşların yapacağı çağrılar arasında bir fark olması gerekir. Örneğin bir "cephe" sonunu, emperyalizme ve faşizme karşı "cephe" sorunu, başbaşa siyasi bir meseledir. Bunun, demokratik kitle örgütlerinin boyunu aşan yanları vardır. Bu tür cephele siyasi organizasyonlar tarafından kurulur. Diğer örgütler de ya tek tek yada kurulan eylem birlikleri aracılığı ile bu cepheye yerlerini alırlar. Bu anlamda DİSK'in son UDC çağrısının bizzat anlaşılmalı, açıklığa muhtaç yanları vardır.

Genelde böyle bir çağrı olumlu karşılanabilir; fakat çağrılar sürekli yapıyor, daha önce belirttiğim gibi. Siyasi kuruluşlar çağrı yapıyor, demokratik kuruluşlar çağrı yapıyor. Bu çağrılar, birlikte mücadele için psikolojik koşulları yaratmada işe yarayabilir ama iş pratiğe nasıl geçecektir? Çağrı yapmak her zaman pratiği çözümler.

Bunun dışında, demokratik kitle örgütleri planında işçi sınıfımızın ilerici sendikal örgütü DİSK'in başı çekmesi, bizzat olumlu olur. Ancak, bu şu anlamda değildir: DİSK her şeyi düşünür, tasınır. Planını, programını yapar, kitle örgütleri de DİSK'in çağrılarını beklerler; DİSK başladığında da eyleme geçerler. Bu görüş bizzat yanlıştır. Başı çekmekle birlikte, birlikte çalışmak, hareketleri ortaklaşa planlamak esastır. Yaşadığımız bir olay vardır. Memur örgütleri için, demokratik kuruluşlar için son derece ivedi olan sorunlar vardır. Memurların, diğer kesimlerin ve öğrencilerin bir yığın sorunları vardır. Bunların çok yoğun bir biçimde ve mutlaka kamuoyuna mal edilmesi gerekir. Ekonomik demokratik haklar mitingi ve yürüyüşü hazırlanırken DİSK'e öneriler geldik. Fakat ne yazık ki, DİSK o günkü koşullarda bu eylemlerin provokasyona açık olacağı ve bu nedenle yapılmamasının daha doğru olacağı görüşünü savundu. Ve eylemlerin ne başını çekti, ne de bu çalışmaların içinde girdi. Sonunda şu gerçeği gördük: Ekonomik demokratik haklar miting ve yürüyüşleri son derece etkin kitle gösterileri oldu.

Gerçek provokasyon girişimleri oldu. Ancak bunun

bir yerde olağan karşılamak gerekir. Nitekim, DİSK'in düzenlediği 1 Mayıs gösterilerinde bunları çok daha acı bir biçimde gördük, yaşadık. TOB-ER olarak bizim 6 arkadaşımız öldürüldü bu olaylarda. Çok sayıda arkadaşımız yaralandı. Kısacası işçi sınıfının koymadığı eylemler provokasyona açıktır ve başarılı olmaz" görüşü bizzat yanlı bir görüştür.

Ancak bundan hiç bir şekilde sendikaların ve diğer derneklerin ayrı eylem koymalarından yana olduğumuz sonucu çıkmaz. Tersine, DİSK'in öncülük etmesinden, başı çekmesinden yanayız. Ancak bütün bu çalışmalarla, hazırlık ve uygulamada diğer demokratik kuruluşların görüşleri alınmalıdır, diğer hareket edilmelidir.

Özetle son çağrının olumlu bulmakla birlikte "cephe" sorununun kitle örgütlerini aşan bir sorun olduğunu vurguluyoruz. "Cephe" kavramından ne anlaşılması gerektiği konusunda ayrıntılı bir bilgi, bir açıklık yoktur. Türkiye'nin sınıfsal yapısı, sınıflar mevzilenmesi konusunu içerebilir, başbaşa bir siyasi çağrı olabilir bu. Ama o zaman da dediğim gibi, kitle örgütlerinin boyunu aşar.

Bizim yaptığımız çağrı, faşizme emperyalizme karşı birlikte mücadele, eylem birliği çağrılarında. "Cephe birliği" ise başka. Bu bizi aşar. Kuramayacağımız bir şey için çağrı yapamazdık. Bundan sonra da yapamayız.

Sonuçta son çağrının açık bulmadığımızı söyleyebiliriz.

"ÇAĞRILAR, SOMUT PROGRAMLAR ETRAFINDA OLMALI, GAZETELERDEN ÖĞRENİLMEMELİDİR"

TEOMAN ÖZTÜRK : Benim bir gözlemini var. Türkiye'de sömürü ve baskının yoğunlaştığı dönemlerde "güçbirliği", "eylem birliği" çağrılarını yapılmaktadır. Biz, örgütümüzün niteliğini, boyutlarını göz önünde tutarak ortak mücadelenin gereğini ve zorunluluğunu sürekli vurguladık. Dahası, bu tür mücadelelerde üzerimize düşen görevleri yerine getireceğimize de söyledik.

Bu çağrılar ilk değil. Geçmişte de oldu. Kimi zamanlar, sendikaların çağrılarını üzerinde toplandık. Hatta birini hatırlam, programın yazılması aşamasına dahi gelinmişti. Ama orada kalınmıştır.

Neden böyle olmuştur? Bunun çeşitli nedenleri var. Ama en başta siyasi yaklaşımların durumu etkilendiğini söyleyebiliriz. Şimdi yine çağrılar yapıyor. Ancak somut bir program olmadıkça sürece bu tür çağrılar daha çok duygulara hitap eder biçimde gazete sayfalarında kalıyor.

Bence aşılması gereken ilk nokta soyut çağrı dönmeyi kapatmaktır. DİSK'in son çağrısını ben de gazetelerde yazılan kadaryalı biliyorum. Açık ve somut değil. Gazetelerden öğrenilen çağrılar üzerindeki düşüncelerini ise açıkladım.

Ancak örgüt olarak bize somut bir çağrı yapılırsa üzerinde ortaklaşa görüşülebileceğini söyleyebiliriz.

Bir de şu oluyur var: Geçenlerde 17 kuruluş ortak bir toplantı ve açıklama yaptık. MC'ye karşı mücadele anlayışımız üzerinde idi bu açıklama. Ertesi gün ise bir gazetece, bu olay üzerine "17 Kuruluş UDC'ye girdi; UDC çığ gibi büyüyor" başlıklı haberler çıktı. Oysa biz ne böyle bir çağrı aldık, ne de böyle bir kuruluşla "girme" karar aldık. Soyut deydikeler çağrılar bir başka yanlış yanısıma da böyle oluyor.

Çağrının iyi niyetinden kuşku duyulamaz. Ancak uygulamaya konmadıkça sürece bu tür çağrıların beklenen yararı sağlayamayacağı da ortada. Mesele gerçekten bir araya gelecek ortak hedefleri ve mücadele yöntemlerini bir arada saptayabilmektir. Bu çalışmalar ortak bir eylem programı elde etmeyi ve uygulamayı hedef almalıdır. Diğer kitle örgütleri ile sendikaların bir araya gelmemeleri biçiminde ortaya çıkan eksikliği bu yolla aşmak gereklidir.

YURUYUŞ : Kanımca şöyle bir özetleme yapılabilir. Gerek sayın Gazioğlu, gerekse sayın Öztürk belirli noktaları vurguladılar. Özetle, işçi sınıfının öncülüğünün, sendikaların kendi başlarına ve diğer demokratik kuruluşlarla hiç bir diyaloga gerekmeden bazı hedefler ve çağrılar saptaması biçiminde anlaşılmalıyacağı, "cephe" kavramının siyasi bir içeriğe sahip olduğu ve bu anlamda kitle örgütlerinin boyunu aşması, DİSK'in UDC çağrısının gerçeğe olarak net ve açık sayılmayacağı, bu çağrının gazetelerden öğrenilmesi ve diğer demokratik kuruluşlara bu anlamda somut bir çağrının yapılmaması, ortaya çıkan önemli noktalar arasında.

Bunlara ek olarak yada bunların dışında konuya ilişkin diğer görüşlerinizi nersayın Göker?

AYKUT GÖKER : Bir biçim meselesi üzerinde durarak söylenene bazı eklemler bulunmak istiyoruz.

BİRLİĞİ SORUNUNU ...

Biçim önemli bir nokta çünkü özden kaynaklanıyor. Bizler biraraya gelen demokratik kitle örgütleri olarak belirli bir pratik yaşadık. İlk bir araya gelişimizde, kullanılan, kullandığımız bazı kelimeler bizler için birleştirici değil, ayırıcı oluyordu. Bunu hep beraber yaşadık ve sonuçta giderek ortak bir usula vardık. Ortak usulplar bizler için daha birleştirici bir işlev görmeye başladı. Birlik çağrıları, ilk çıkış noktasında en azından üslup olarak kavrayıcı ve toparlavıcı olmalıdır. Daha ilk çıkışta çok geniş kitlelere ve örgütlere hitap edebilmelidir. Eğer bu yoksa, çağrılar daha başlangıçta tereddütler uyandırır.

Bir de şu nokta var: Bu çağrılar çok sayıda örgüte hitap etme durumunda. Bu örgütlerde de farklı siyasi çizgiler var. Eğer bu tür çağrılar daha başından belirli bir siyasi çizginin görüşlerini yansıtır durumda ise, demokratik kitle örgütleri açısından belirli tereddütlerin ortaya çıkması doğal karşılanmalıdır. Özellikle çok sayıda örgütü ve geniş yığılmak kapsayan çağrılarda bu nokta özellikle önem kazanmaktadır.

ERHAN TEZGÖR : Son zamanlarda ortaya çıkan ilginç bir duruma dikkati çekmek gerekiyor. Çağrılar, zaman zaman basın aracılığı ile yapılıyor. Basındaki çağrılar ve açıklamalardan sonra bir telefon alyorsunuz. Telefonda "UDC üzerine ne düşünüyorsunuz?" diye bir soru yöneliyor. "UDC" olduğu için değil, özellikle belirtiyorum, UDC yada başka birşey olduğu için değil, genel bir anti-faşist, demokratik çağrı olduğu için olumlu karşıladığımız söylüyorsunuz. Ve bunun altını da çiziyorsunuz. Daha sonra bu sözlerin tahrif edildiğini görüyorsunuz. Söylenmediğini şeylerin kamuoyuna yansımaları gibi durumlarla karşılaşıyorsunuz.

"FAŞİZME KARŞI GÜÇLERİN BİRLİKTELİĞİNİN SAĞLANMASI ÖN PLANA ÇIKARILMALIDIR"

Bir başka nokta daha var. Bir mektup alıyorsunuz. Berdiyör ki, "şu eyleme katılın". Ancak belirli bir eyleme katılmak demek, kitle örgütlerinin alıp tabanlarını o eyleme götürmeleri demek değildir. Bundan ibaret değildir. Gerek hazırlıklara, gerekse sorumluluklarına katılmak isterler ve doğaldır bu. Bu olmayınca, sizin hiç bir sorumluluk verilmemiş eylemlerde çeşitli durumlara karşılaşıyorsunuz. Birinci nokta bu. Bir de şu var: Kimi çağrılar, belirli bir siyasi çizgiyi en başta ve açıkça yansıtır. Bütün iyiniyetinizi çağrıyı genel olarak "olumlu" bulduğunuzu söylerseniz, bir de sözlerinizi tahfif edilerek bir zeytine köşesinde "işte bu iş böyle olur" gibilerinden yer alırsa, bunu birleştirici saymak mümkün değil. Bu bir nevi nalıncı keser gibi bir uygulamadır. Herşey bir tarafa yontuluyor. Çeşitli köşe yazıların, bunun somut örneğini verdiler ne yazık ki.

Böyle bir yaklaşım bir sonuca varmak mümkün değildir. Önemli olan, bu dönemde faşist olmayan her kişinin ve kuruluşun bu mücadeleye katkıda bulunabilmesidir. Bunu sağlayacak en etkin çaba, bence, siyasi çizgi farklılıklarının ikinci planda tutulmasıdır. Diğer konuda sayın Gazioğlu ve sayın Öztürk'ün görüşlerine katılıyorum. Türkiye'nin bugünkü koşulları bu sorunun bir "cephne" kavramı ile birlikte ele alınmasınan olanak venniyor. Daha önce de belirtildiği gibi "cephne" kavramı siyasi bir öz taşıyor. İşçi sınıfının siyasal öncülüğünü gündeme getiriyor.

Şu anda demokratik güçlerin ve kuruluşların yapmaları gereken, siyasi çizgileri ikinci plana itmek. Ön plana çıkarılması gereken, faşizme karşı güçlerin birlikteliğinin nasıl sağlanacağı sorunu.

YÜRÜYÜŞ : Kanımca bu açık oturum çerçevesinde tartışılan bazı önemli noktalarda sayın yöneticilerin ortak bir anlayışa sahip oldukları söylenebilir. Bu noktada ayrı bir sorumuz kalıyor. Ancak son söz olarak vurgulamak istedikleri noktalar olabilir, bunları rica ediyoruz.

TEOMAN ÖZTÜRK : Sözlerimin başında son dönemde bazı adamların atıldığı ancak bunların yeterli sayılamayacağı belirtmiştim. Bu yeterliliğinin belirli nedenleri var.

Bunlar gerek özde, gerekse biçimde yansyan nedenler. Buraya kadar siyasi nedenler üzerinde durmadım. Ancak bazı arkadaşlar değildiler. Gerçekten de bugün Türkiye'de kendini geniş emekçi kitlelere kalıba katıp etiren ve devrimci hareketi alıp götürcek nitelikte bir öz örgüt yok.

Ancak hemen eklemek gerek ki, buna doğru atılan sağlıklı adımlar var. Bence bu objektif durum, demokratik kitle örgütlerine ve mücadelesine de yansımaktadır. Güçlük burada ortaya çıkıyor. 78 yıllık

pratik içinde ortaya çıkan başlıca engel de bu olmuştur. Belirli siyasi görüşlerin dayatılması biçiminde ortaya çıkmıştır bu engeller. Ancak son zamanlarda demokratik örgütler platformunda bunların arka plana itildiğini de seçince görüyoruz. Siyasi platformda çeşitli görüşler tartışılabilir ve ön planda olabilir. Ancak, demokratik kitle örgütleri platformuna inildiğinde bunların arka plana itilmesine dikkat etmek zorundayız. Ortak dili bulabilmek için bu başlıca zorunluktur. Yapamadıklarımızın nedeni olarak da buna yeterli dikkatin gösterilmemesi ileri sürülebilir.

Bunun aşılması gerekiyor. Ancak böyle demekle de asılmıyor. Bence her kitle örgütünün programlarından ortak noktalar çıkarılabilir. Eylem birliği bu ortak noktalar üzerinde inşa edilebilir. Bu yapılmadan her kuruluş kendi düşünce ve programını dayatırsa, sonuçta ulaşmak güçleşir. Yeni dönemde buna özellikle dikkat etmek gerekir.

Aşılması gereken diğer bir nokta da örgütümüzün bugün dek sendikalarla ortak bir çalışma için yeterince girememesidir.

Bunların tümü aşılması gereken ve aşılabilir eksikliklerdir. Umarız ki önümüzdeki dönem, bunların birer birer aşıldığı bir dönem olur.

GÜLTEKİN GAZIOĞLU : Bu soruna daha geniş bir açıdan değinmek isterim. Demokratik güçlerin eylem birliğinden söz ediyoruz. Önce şunu belirtmek gerek: Demokratik güçler, yalnızca demokratik kitle örgütlerinden ibaret değildir. Bunların dışındaki siyasi kuruluşlar vardır ve bunlar önemli, hatta en önemli demokratik güçlerdendir. Bugün bütün halka, özellikle işçi sınıfına yönelen bir faşist tehlike vardır. Bu tehlike çepeleştirmiştir. Buna karşı diğer güçlerin, bu arada siyasi kuruluşların da cephe kurması kadar doğal bir şey yoktur.

Ancak ne var ki, bu bizim işimiz değildir. Biz, bizi aşan bir işiştir. Biz, demokratik kitle örgütleri olarak kendi aramızdaki pürüzleri gidermeye, bugüne kadar diyalog kuramadığımız diğer kitle örgütleri ile aramızdaki ortak noktaları öne çıkarmaya çalışırız. Bu birliğin istenilen ölçüde sağlanamaması, kanımca, siyasal bazı yaklaşımlar ortaya çıkarmaktadır. Demokratik kitle örgütlerinin bu konuda azami esnekliği göstermeleri, belirli tercihleri sonuna kadar dayatmamları gerekmektedir. Buradan hareketle birlikte başarılı olunması, Türkiye'de var olan sosyal muahafetin büyük bir maddi güç haline dönüşmesini sağlayacaktır.

Bizece Türkiye'de çok güçlü bir potansiyel var, demokrasî, bağımsızlık, barış ve özgürlük mücadelesinde gerçekten güçlü bir potansiyel var. Ama bunu maddi bir güce dönüştürmek gerek. Bunu başarabilmek için de planlı, programlı ve örgütlü bir çerçevede ortak noktaları ön plana çıkarmak gerekiyor. Bu konuda sabırlı ve kararlı çalışmalar sürdürmek gerekiyor.

İŞÇİ SINIFI, TÜM EMEKÇİ KESİMLERİ MÜCADELE İTTİFAKINA KAZANMAK DURUMUNDADIR"

AYKUT GÖKER : İşçi sınıfı, mücadelesinde başarılı olabilmek için diğer tüm emekçi kesimleri

mücadele ittifakına kazanmak durumundadır. Bunun uğraşını vermek durumundadır. Bu uğraş, kaçınılmaz bir biçimde gerek işçi sınıfının sendikalarına gerekse diğer emekçilerin kitle örgütlerine yansacaktır.

Bu durumda, işçi sınıfının sendikaları ile diğer kitle örgütlerinin bir araya gelmeleri, en azından bir eylem birliği oluşturulmaları kanımca güncel hedeflerimiz arasındadır. Bu birliğin kurulmasında hem işçi sınıfının sendikal örgütleri hem de diğer kitle örgütleri sorumludurlar. Günümüzde bu sorumluluğa sahip çıkmanın mücadelesi verilmelidir. Bu sorumluluğa sahip çıkılması çabalarında, işçi sınıfının örgütlerine gerçekten çok önemli görevler düşmektedir.

GÜLTEKİN GAZIOĞLU : Ben son olarak şunu belirtmek istiyorum: Demokrasi mücadelesinin, demokratik güçlerin birliği sorununun boyeline ön plana çıktığı bir dönemde derginizin böyle bir davranışta bulunarak bizleri çağırmasını ve böylelikle önemli bir konuyu tartışmasını saygı ile karşılıyorum ve YÜRÜYÜŞ'e teşekkür ediyorum.

Ayrıca şunu da söylemek isterim: Bir takım engeller var önümüzde. Ancak hayatın bizzat kendisi bu güçlerin birlikte hareket etmesini de dayatmaktadır. Geleceğe dönük olarak çok iyimsem. Daha önce de belirttiğim gibi büyük bir potansiyel vardır ve bu potansiyel, ilgili kuruluşların sorumlu davranışları sonucunda güce de dönüşecektir. Ve bütün bunların sonucunda, inanıyorum ki, zafer demokrasi güçlerinin olacaktır.

TEOMAN ÖZTÜRK : Çetin günler geçirdik, önümüzde de çetin günler var. Gerçekten amansızca saldırdılar. Ancak şunu da belirtmek gerek. Eksiklikleri ne olursa olsun, bağımsızlık ve demokrasiden yana güçler ne engellenenmiş ne de geriletilenmiş. Tersine mücadele güçlenmiştir.

Önümüzdeki çetin günleri görebilmek için geçmişte yaşadıklarımıza bakmak yeterli. Bu çetin günlerde karşılaşılan engellerin aşılabilmesi büyük bir zorunluluk olarak dayatıyor. Bunları aşabilmek için de somut ve sağlıklı bir yaklaşım yeterli bence.

Bu eksikliklerin aşılması yeteninde bize düşen görevler yılmadan ve bunalmadan yerine getirmeye kararlıyız. İnandık ve inanıyoruz ki; verilen ve verilecek mücadelelerle gelecek günler aydınlık günler olacaktır.

ERHAN TEZGÖR : Sanıyorum şu noktaya varıyoruz: Demokratik güçler bugünkü koşullarda mutlaka bir araya gelip en etkin mücadeleyi vermeli. Ancak bunu sağlamada karşılaşılan tikanlıkları nasıl aşılabileceği sorusu belirli problemler yaratabilecektir. Ama yine de koşulların dayatması bu güçlüklerin aşılmasında yararlı olacaktır.

Örneğin, buradaki açık oturumda vardığımız bazı önemli noktalar vardır. Örneğin, bütün kuruluşlar, siyasi çizgi farklılıklarının ikinci planda tutulmasını önemli bir aşama olarak göstermektedirler. Faşizme karşı tüm güçlerin bir araya gelirmesi esas olarak alınmaktadır. Daha sağlıklı diyalogların kurulması ve tedine inanılmaktadır. Bu inanç ve istemler doğrultusunda somut adımlar atıldıkça, sanırım, aydınlık dediğimiz geleceğe daha bir güvence bakmak mümkün olacaktır.

Erim'in itirafları ya da bir eski başbakanın aczi üzerine

Yiğit GÜNEL

İKTİSAT FAKÜLTESİ MEZUNLAR CEMİYETİ, "GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE DEMOKRASİ SORUNU" KONULU BİR AÇIKOTURUM DÜZENLEDİ. TOPLANTIYI PROF. FERİDUN ERGİN YÖNETTİ. PROF. ŞERİF MARDİN, PROF. NİHAH ERİM, PROF. RUSTOV, TABİİ SENATÖR AHMET YILDIZ, DOÇ. ACAR ÖRNEK'İN KATILDIĞI AÇIKOTURUMDA, KONU ÇEŞİTLİ YÖNLERİYLE ELE ALINDI. ABD'Lİ PROF. RUSTOV, "TÜRK DEMOKRASİSİ İLERİDE TEHLİKELERLE KARŞILAŞACAK AMA BUNLAR GİDERİLECEKTİR " GÖRÜŞÜNÜ ÖNE SÜRDÜ. 12 MART DÖNEMİNİN BAŞBAKANI NİHAH ERİM, "MUHTIRACILAR 12 MART'TA ANAYASA'YI İHLAL ETMİŞLERDİR." DERKEN, ŞERİF MARDİN, "TÜRK DEMOKRASİSİNİN EN BÜYÜK ZAAFININ ARA KURUMLARININ BULUNMAMASI" OLDUĞUNU SÖYLEDİ. AHMET YILDIZ, "12 MART'IN YAPMAK İSTEDİĞİ, MANDAYI ATYARIŞINA SOKMAKTIR" GÖRÜŞÜNÜ ÖNE SÜRERKEN, ACAR ÖRNEK, "BATININ ÜÇ YILDA AŞTIĞI DEMOKRASİ KONULARINDAN BAZILARINI AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER ÇOK DAHA KISA SÜREDE AŞMAKTADIR" DEDİ.

Amerikan Merkezi Haberalma Teşkilatı (CIA) elde ettiği belgelerin üçte ikisini açık haber kaynaklarından ve raporlardan, üçte birini ise bizim sinemalarda, casus romanlarında gördüğümüz usullerle elde ediyomuş.

Bu bilgi Amerikalı Prof. Rustov'un bir açıkoturumda yaptığı Türkçe konuşmasını dinlerken bir kere daha hatırıma geldi.

Sonra aynı açıkoturumda 12 Mart döneminin başbakanı Nihat Erim sözü alıp da bazı açıklamalar yapınca çevrem biraz daha aydınlandı. Önlü şalçı profesör Erim, şöyle diyordu Rustov'u tanıtırken:

"Sayın Rustov da hatırlayacaklar, kendisi 1958 yılında Türkiye'yi ziyaret etmişti. Ve — Türkiye'de ordunun siyasete etkileri — konusunda bir tez hazırlamaktaydı. Benimle de konuştu. Ben, ordunun Atatürk döneminde görevini yapıp kişisine çekildiğini ve artık siyaset dışında olduğunu söyledim. Sonra bildiği gibi 1960 yılında bir ordu müdahalesi oldu ve yaşadığını anlamam."

Prof. Rustov yine Türkiye'de ve bu kez, ABD Başkanı Carter'in "özel enerji danışmanı" titrini taşımakta. Ecevit'ten, İnan'a kadar geniş bir siyasi kadro ile ve teknisyenlerle konuşmuş. Rustov şimdi yine Türkiye üzerine değerlendirmeler yapmakta. Şöyle diyor, "Türkiye yeni bir sıkışık dönem yaşamaktadır. Yeni müdahaleler söz konusu olabilir. Ancak, Türkiye'deki demokrasi bunu yenilebilecek güçtedir."

Rustov'un "yeni kehanetinin" 1958 yılındaki ile bağlantısını bir yana bırakıp, 1960 askeri darbesi konusunda yanılan Prof. Nihat Erim'in 12 Mart dönemiyle ilgili ilginç açıklamalarına geçelim. Sayın Erim, 1958 yılında askerler ve siyaset konusunda yanıldı ama, garip bir tecelli ile, 1971 yılının 12 Mart'ından sonra başbakanlığa getirildi. Erim bu konuda şu açıklamayı yaptı:

"Ben, 12 Mart muhtırasını veren adamları tanımam. 18 Mart tarihinde devlet reisi tarafından bana miracaat edildi. — Aradık, taradık memleketi bu ortamda selamete çıkaracak kişi olarak seni bulduk, senden bu fedakarlığı istiyoruz, ayrıca partinden de istifa edeceksin ve başbakanlığı kabul edeceksin... — Bu ortamda bu benim için büyük bir fedakarlıktı. Bunu kabul ettim. Bundan daha kötü olmasını zannedirim arkadaşlarımla birlikte ölecektik. Daha fena ne olabilir? Muhtıra da maddesi vardı. Mecisler kapanabilirdi. Kapandığı zaman nasıl açıldı? Bilmen! Ama ben aldığım noktadan daha ileri götürmemeye azami gayret sarfettim."

12 Mart başbakanının savunusu bu noktada kalmadı. Yapılan tutuklamalar ve işkenceler konusunda da Erim hiçbir müdahalesi olmadığını aczinin itirafı olarak sergiledi:

— HESAP VERECEK

"Sayın Tark Zafer Tunaya karşımda oturuyor. Anayasa meselelerini tartışmak üzere kendisinden görüşme rica ettim, davet ettim, yolda tutuklandı. Haberim yok. Sıkıyönetim ilan edilmiş. Sıkıyönetim ilan edildiği zaman, birçok yetki sıkıyönetim idaresine geçer. Sıkıyönetim komutanları bölgesel başbakanlar durumuna geçerler. Ve şimdi ilk defa açıklıyorum, o günlerde gözümlü alınanlar, hapse atılanlarla ilgili olarak hiçbir hakkında haberim olmadı ve benim müdahalem olduysa lehte oldu. O da bir defa oldu. Üniversiteden arkadaşım Bülent Nuri Esen'in eşi telefon edip tutuklandığını söyledi. Ben, tanıyordum kendisini — o böyle bir şey yapamaz— dedim. Bunun dışında hiçbir müdahalem olmamıştır."

İşkence konusunda kendisinin Fahri Özdilek tarafından mektup ile uyarılınca hemen harekete geçtiğini ise şöyle açıkladı:

"Özdilek, bana bir mektup ile başvuruyordu. Gözümlü alınanlara cebir ve şiddet uygulanıyor, diye. Ben, hemen o gün 6 Haziran 1971 günü tüm sıkıyönetim komutanlıklarına, böyle bir ihbar aldım önemle dikkatinizi çekerim, durumu tahkik edin bana bildirin, dedim"

Ülkede yaşayan insanların Bülent Nuri Esen gibi eski arkadaş olmaması halinde elinden bir şey gelmediğini Prof. Erim de açıklamış oluyor böylece. 6 Haziran 1971 gününün sonra ise, yapılanlar herhalde kendisi iyi bildiği Fransızca yayımlanan Le Monde gazetesinde okumuştur. Onun için 6 Haziran'dan sonra işkenceler devam etmedi açıklamasını getirmiş, herhalde...

Evet 12 Mart döneminin başbakanı Erim, başbakanlık döneminde neyin nasıl olduğunu, kimin nerede neye çomak soktuğunu bilmediğini, kimin nasıl etkileyecek ne haklar elde ettiğini bilmediğini, hepsinden de öte, kendisinin "Muhtıra ile Anayasa'yı ihlal edenlerin" başbakanı olduğunu, savunmasında açıklıyor. Bu az önemli bir gelişmenin işçidir. Ama Erim'in hâlâ siyaset içinde kalabilmesi genel bir yıkımın göstergesidir...

Kıbrıs'taki grev en çok kimleri etkiledi?

İşçi sınıfının mücadelesi, Kıbrıs'ta da yeni boyutlar kazanarak sürüyor.

Önceki hafta içinde Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası tarafından Sağlık, Gümruk, Votöriner, Posta ve Sivil Havacılık kolları kapsayacak şekilde başlayan grev hareketi giderek güçleniyor. Başlangıçta 700 işçi ile başlayan grev katılımı daha sonra 1500 kişiyi kapsadığı bildiriliyor.

Çıkar hesaplarını sürdürmede hiç bir engel tanımayan konusunda kararlı bulunan Denktaş kılığında yasal olarak süren grev karşısında baskı uygulamalarına girişmekte gecikmedi. Denktaş kılığında "ceza servislerin aksaması" gerekçesi

ile grevi yasaklamaya kalkıştı.

Grevi yasalamaya çabalarından sözde "hukuki" kaynağını nereden aldığı ise daha ilginç bir nokta. Denktaş kılığının kullandığı gerekçelerle ve sahibi olduğunu iddia ettiği "yetki"lerle grevlerin yasaklanabilmesi. kaynağını İngiliz somürgecilik zamanındaki baskı "yasalardan" alıyor. İngiliz somürgeciliğinin adadaki somürge valisine tanıdığı grev yasaklama hakkı, bugün aynı Denktaş kılığında işçi sınıfına karşı kullanılıyor.

Kıbrıs Türk Federa Devleti Başbakan Nihat Konuk da grev karşısında en "hiz-

li" tehditleri savunanlar arasında. Konuk durmadan, "grevin devam etmesi halinde bütün işçilerin işlerine son verileceği" tehdidini savuruyor.

Ancak bütün bu olup bitenlerin ilginç bir yanı daha var. Denktaş ve çevresinin, çalışanlar hak mücadelesine karşı hiç de "rahatsız" ve "kayıtsız" kalamayacakları, ellerindeki bütün araçları kullanarak çalışanları sindirmeye çalışacakları biliniyor. Ancak sorun bundan ibaret değil. Grev sonucunda çıkarılan zarara uğrayan "özel" bir kesim daha var. Bunlar kaçakçılık sonucunda keselerini alabildikleri ne doldurular. Kıbrıs'ın bölgede uluslararası bir kaçakçılık merkezi oluşun-

dan büyük çıkarlar sağlayanlar, grev sonucunda "kaçakçılık hizmetlerinde" de belirli aksamlar olduğunu görüyorlar.

İşçilerin haklı direnişleri karşısında en azgın bir biçimde diktiler ve Denktaş kılığında grev üzerinde (zaten dünden hazır oldukları) "yasal" tedbirler almaya zorlanıyorlar da bunlar.

İşçi sınıfının uyanışı ve mücadelesi sözde yasal ya da "şoven" engelleri birer birer aşacak. İşçi sınıfının mücadelesi sınırlanıyor, somürge döneminde kalma yasaları da tanımlıyor. Mücadele, Kıbrıs'ta da bütün bu engelleri aşarak ilerleyecek.

SOVYET BAŞARILARININ YAŞAMA YANSIMASI

CANDAN BAYSAN

13 gün gibi kısa bir süreyi de kapsama Sovyetler Birliği gezisinin izlenimlerini dört sayfalık bir yazı dizisine sığdırmak olanaksız. Hele, bazı gözlemleri yayınlamış verilerle desteklemek zorluğu, birinci elden izlenimler için ayrılan bölümü daha da sınırlıyor. Aynı bir sınır da, özellikle bu son yazı için söz konusu. Gezide birlikte olduğumuz gazetecilerden bazıları izlenimlerini yayınladılar. Çoğu kez, birlikte iken söyledikleri ile yazdıkları birbirini tutmadı. Belirli olayları farklı olarak algılamış olabiliriz, fakat eksik bilgi verme, giderek sapıtırma düzeyine varan bazı konuların da düzeltilmesi kaçınılmaz. Bu tutumun nedenlerini saptamak kaçınılmaz. Kısaça anti-komünizm diye özetleyebiliriz.

Bilimsel ve teknolojik ilerlemenin sonuçlarının topluma yansımaları araştırmanın en kısa yolu olarak, olduğunca çok kişi ile konuşup onların gelirleri, tüketimleri, işleri ve aileleri konusunda bilgi almaya çalıştık. Yöntemin verimsizliği hemen belirdi. Her bir konuşmayı aktarmamız, ayrıca ne kadar çok kimse ile konuşulabileceği ve genelleme yapmanın bulunmaması, hem de böyle bir yolun yanlış olması nedeniyle. Yalnız, kesinlikle söylebileceğimiz birşey var: İstatistiklerle, broşürlerle verilen bilgiler güvenilir nitelikte. Kiralar gerçekten aile gelirlerinin % 5'ini, 6'sını geçmiyor. Mutfak, tuvalet vb. dışındaki salt yaşama alanı olarak kişi başına 10 m² hesabına dayanan konut politikası titizlikle izleniyor.

BİR ÖRNEK: GELİRİN YÜZDE BİRİNDEKİ YA KİRA

Bütün konularda her türlü uygar gereksinimler karşılanmış; gaz, elektrik, su, ısıtma gibi. Sorun, bu hizmetlerin bulunup bulunmadığı olmaksızın, ne kadının ücretsiz olarak sunulduğuna gelmiş. Örneğin ısıtma bütün ülkede ücretsiz. Elektriğin 100 kw'si 4 kapaık vd. Bir örneğe değinmeden geçmeyeceğim. Bakü'de tanıştığım bir fabrika müdürü ayda 400 ruble kazanıyor. Henüz yeni evli ve çocukları yok; kansı teknik kitapların bulunduğu bir kütüphanede çalışıyor. Onun aylık geliri de 150 ruble. Toplam 500 rublenin yalnız 3,5 rublesini kira olarak veriyorlar ve bunun içinden sözü edilen hizmetlerin ücreti de var. Kıranın bu denli düşük olmasının nedeni: "Henüz küçük bir aileyiz, fazla yaşama alanına gereksinimimiz yok, dolayısıyla bir odalı apartman bize yetiyor ve onun da kirası ancak o kadar..."

Yasal en düşük aylık ücret 70 ruble, fakat bunun bir anlamı yok, çünkü uygulamada bu sınır çoktan aşılmış. Uyguladığımız hiç kimsenin aylık geliri 120 rubleden az değildir. Bu düzeyde kazananlar da çoğu kez emekliliklerinden sonra da çalışanlar, yani en az 90 ruble olan emeklilik aylıklarına ek olarak kazandırlar.

KUSURLARIMIZIN GÖZLEMLERİMİZİ ETKİLEMESİ

Bulduğumuz kentlerin konutlarının herbirinin çatısında bir TV anteni görüyoruz. Bu doğru, ama görmek olanığı bulduğumuz üç evden ikisinde piyano vardı. Genelleme yapmama özen göstererek belirtilebilir ki TV boş zamanları değerlendirilmez yalnız bir yolu. Zaten TV programlarının çoğunluğu eğitime ve özellikle çocuklara yönelik. Çocuklara sağlanan diğer ayrıcalıklardan bazılarına önceki yazılarda değinilmişti. Başarıları pilyonerele (komsomolluk öncesi çocuklar için örgüt üyeleri verilen ad) tanınan başka bir ayrıcalık daha var. Devrim kahramanları ya da savaş ölüleri için dikilmiş antarlarda kısa süreli de olsa nöbet tutma hakkı. Böyle bir yerde nöbet

değiştirme sırasında çok duyulanan bir gezi arkadaşımızın sonradan, anılarını yazarken nöbetçi kız çocuklarından birinin mavi gözlerine takılmış. Kimbilir neleri anımsayarak, çocuğun genç kızlık yıllarını düşlemiş ve onu bir sokak kadını olarak canlandırmış gözünde...

Halbuki, Sovyetler Birliği'nde çalışan nüfusun hemen yarısının kadınlardan oluştuğunu, sağlık merkezlerinde kadınların çalışanların % 70'ini, eğitim hizmetlerinde % 80'ini oluşturduğunu gezi sırasında kendisinin de sorduğu bir sorunun yanıtı olarak öğrenmişti. Çoğunlukla, Komsomol ya da Parti üyesi olan rehberlerimizden kadın olanları için "kanatsız melek" benzetmesini kullanırdı. İki tutum arasındaki zıtlığı anti-komünizmle açıklamaktan başka birşey gelmiyor insanın aklına.

İÇKİLİ ZİYAFETLERİN YANETKİLERİ

İrkutsk'da, ayrılaçağımız gece katıldığımız özel bir danslı-ıçkılı akşam yemeği sırasında bunalıp dışarı çıktığımdan ve lokantanın önünde bekleyen ve perde aralığında içeriye seyreden kişilerden söz eden bu gezi arkadaşımız başka bir kentte başka bir akşam yemeği sonrasında da anmsar. Bakü'deki o geceye geçmeden önce İrkutsk'una dönelim. Lokantalar günler öncesinden rezerv ediliyor ve Sovyet insanı gündüzlü çalışması geceleri yoğun eğlencesini sürdürüyor. Kentin başka yerlerinde bizim bulduğumuz lokantaya benzer bir sürlü lokanta ve diğer eğlence yerleri var. Böyle yerlerden dönenler bir lokantanın önünde duraksay oraya da uğramayı deniyorlar, dolu olduğu için de yollanma devam ediyorlar. Yoksa akşam yemeğe başladığımız saatten, arkadaşımızın bunaldığına söyleyip de dışarı çıktığı geç saate kadar perde aralığında içeriye gözlemek için bekleyenlerin bulunabileceğini düşünemilmeye ne denir, bilemem.

Bakü'de gece geç saatlere kadar süren diğer bir içkili akşam yemeğinden ötele dönerken, bazı grup üyeleri de sokaklara başka sarhoşlar aradılar. Dilleri bizimkinin aynı denebilecek kadar benzeri olan Azerbaycanlılar arasında Türkiye'ye kaçmak isteyen olup olmadığını araştırdılar. Bir sarhoş kendilerini evine çağırması, "kuzu kurban edeceğim" söylemesi onları çok duydular. Böyle gözlemlere dayanarak bir geziden döndükten sonra da yazdıkları çoğu kez Azerbaycan'da, Özbekistan'da kullanılan alfabe oldu, mağazalarda görüldükleri kuyruklar oldu.

KUYRUKLAR BOLLUĞUN SİMGESİ

Kuyrukların doğru değerlendirilme gereği: Kuyruklar kışık olduğundan değil. Sovyetler Birliği'nde kışık olmadığı kişiler de yazıdır. Bütün lokantalarda birçok kez belirtildiği gibi sürekli dolu ve rusçada yalnız yemek yenilen yer belirtmek için 5 ayrı sözcük var. Bu durumda, bir işçi ailesinin evine ayda 4-5 kez et girdiğini söylemek yanlış olmaz ama eksik olur. Çok sık dışarda yiyecek bir aile için böyle bir bilgi ne denli aydınlatıcı olabilir?

Kuyruklara dönebilir: Bir mağazada bir kasierine ya da bir satış memurunun birden çok müşteriye hizmet etmesi gerekiyorsa -ki yoğun tüketim nedeniyle bu çoğu kez böyle- kendiliğinden gösterilen bir kural var: Kuyruğa girme. Yani bir diğer kişinin haklarına saygı. Tüketim eğiliminden yüksekliği uzuculuktan kaynaklanıyor. Bir ülkedeki fiyatların bir diğer ülkedekinden düşük olduğunu söylemek olanığı yok. Bu bilimsel ola-

IRKUTSK'DA SAVAŞ ÖLÜLERİ ANISINA DİKİLMİŞ ANIT. ONAR DAKİKALIK NÖBETLERİ İÇİN GÖREVE GELEN PİYONERLER. KENTİN 79 BİN İNSANI SAVAŞTAN DÖNMEŞLER. HER KENTTE BENZER ANITLAR VAR. BRATSK DAKİNDE BÜTÜN ÖLÜLERİN ADLARI SIRALI; YALNIZ BİR AİLEDEN 49 AD SAYDIM...

rak böyle. Fiyatlar denilince, akla ortalama fiyatlar gelir ve ortalama fiyatlar ne olursa olsun iki ülke arasındaki döviz kuru ayarlamaları ile ortalama fiyat düzeyleri, genel olarak, birbirinden büyük farklar göstermez. Örneğin, bir gezi arkadaşımızın dediği gibi etin fiyatı 150 lira falan değildi. Yalnız 2-2,5 ruble kadardı. Ruble olarak fiyatları lira olarak vermemekten kaçınılmalı; kullanılan resmi kur ne derece gerçekçi olduğu bir yana, karşılaştırma bir anlam taşımaz. Elin fiyatını, kirayı, bir kent kitle taşıtında 3 kapaık olan ücreti (1 ruble — 100 kapaık) aylık gelir ile karşılaştırmak gerekir.

Dolayısıyla uzuculuk bir diğer ülkedeki fiyatlarla göre değildir. Sovyetler Birliği'nde fiyatlar yükselmez ve Anayasa'ya göre de ülkenin her noktasında aynıdır. Bunun yanında sürekli ve kesintisiz artan birşey vardır: Gelirler. Her beş yılda bir % 25 artan reel gelirler. Tüketilen malların fiyatları aynı kalırken gelir düzeyi sürekli olarak yükseliyorsa bu, aynı zamanda yaşamın uzulması ile eşanlamlıdır. Yanından kaygılanmayan insanlar, yani, evini, ulaşımını, eğitimi ve çocuklarını geleceğini garanti etmiş insanlar için uzulmayan yaşam, ya da yükselen refah, kendisini yoğun tüketim olarak gösteriyor.

"Pekala, sokaklarda ceket, yabancısı sigara, blucin ya da ruj satın almak için yakaşlanlara ne dersin?" Denilecek bir tek şey olmak gerekir: "Bende bu aradığım şeyler yok!..." Yoksa, hem bu ilişkiler içine girip, hem de sonradan bunlardan yakınmak tutarlı olmaz. Bunun dışında, sözü edilen olgunun boyutları ancak anti-komünistlerin rahatsız eder. Yaşamın uzulması ve refahın buna bağlı olarak sürekli artmasından anlaşılması gerekir ceket satıp alınamadığı değildir.

HAKKINDA PEK YAZILMAYAN GÖZLEMLER

Ya nedir? Birkaç kısa örnek: Moskova metrosunda 2-3 dakikada bir tren geliyor; vardiya değişim saatlerinde artan kalabalığı karşılamak için her 30 saniye bir. Bu, otobüs, tramvay ve trolleybuslar için de benzer. 3 kapılılık bozuk para hâlâ kullanımda, çünkü bu taşların ücretleri hiç değişmemiş; ilk başladığında

ne ise gene o. Yalnız, bunlar konusunda yazmak, ya bazılarını için uygun değildi, ya da bize metro geliştirilince onlar otel dolayısıyla sarhoş ve kadın aramakta oldukları için zaten yazamazlardı.

Örnekleri sürdürelim: Taşkent'te, kentnin üçtebirini yikan 1966 depreminde beri yapılmış olan konutların duvarları eski süsleme sanatı örnekleriyle donatılmış. Yeni Opera Binası birkaç asırlık mimarlık izleri taşıyor. Gene Taşkent'te Ali Şir Nevali'nin büyük bir heykeli yanında sıralanmış ve aralarında Puşkin ve Gorki ile birlikte başka şairlerin büstlerinin bulunduğu bir meydan ortasında dikmiş havuzda, yüzde dersi almakta olan 5-6 yaşında çocuklar görüldü. Yüzme dersleri öğretilen çocuklar başka bir havuz bulamadığı biçimde yorumlayabiliriz. Kaba bir "Aaa, işte bizim Ali Şir Nevali..." edebiyatı yapıyorlar, bir toplumun çocuklarını kültürel eğitime çeşitlendirmek için daha başka neler de yapmaktaydığını unutmuyorlardı.

Söylenebilecek çok şey var. Tam kapasite ve düzen içinde çalışan 4 bin kişilik Rusya oteli; Moskova'da her hafta 35 bin kişinin sirk gitmesi; sirk bile ücretinin 1-2 ruble arasında olması; bütün kentlerin sokaklarının sabah saat beşte, yakanarak temizlenmesi; yağmurun sonra uçak pistindeki nem alan kurutucu kamyonları; ortasında göbek işlevi görsün diye beyazla çizilmiş bir daire bulunan 200 metre boyutlarında meydanlar ve bu çizgi-göbeğe günün her saatinde uyan trafik; havaalanı, otel ve benzeri yerlerin bekleme salonlarında masalar üzerine serpiştirilmiş her hilden, bazıları 100 sayfalık bedava kitaplar vb.

Belki 13 günlük bir geziyi daha uzun anlatmak da doğru olmaz... Sınırlı gözlemler aktarmak, belirli verilerden yararlanmak ve olduğuna da spekülasyon söz etmek en doğrusu. Yazı, başta belirtilen ve sonradan çıkan bir zorunluluğun karşılamanı nedeniyle, başlığıyla pek ilgili olmadı. Gene de Sovyet kazanımlarının yoğun bir biçimde yaşama yansımalarına ilişkin ipuçları vermisi olmak gerekir.

Söylenebilecek son birşey, sirecin hızlandığının seziildiği; seziileri de anlatmak zor, meğer ki kastila hareket edilmesin...

MAKARIOS'TAN SONRA KIBRIS'I DAHA ZOR GÜNLER BEKLİYOR

— OLUMU ÇOK ŞEYİ ETKİLEYECEK

Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nin, doğuşundaki lideri ve zor günlerindeki değişmez Devlet Başkanı Makarios 3 Ağustos sabahı öldü. Makarios'un ölümü, gerek Kıbrıs gerekse tüm dünya için başlı başına ve önemli bir politik olay olmuştur. Makarios; ölümü, tanh için olduğu kadar, hatta ondan da önce, gelecek için büyük sonuçlar doğuran eder insanlar ve liderler arasına şimdiden kalmıştır.

Tarihin her zaman kendi akışına denk düşen liderleri yaratması gibi, Makarios da, Kıbrıs'ın geleceğiyle ilgili bütün gelişmelerin değişmez bir değişkeni olmuştur. Makarios'un Kıbrıs'ın tanhi

ve geleceği için taşıdığı önem, Kıbrıs'ın bağımsız bir devlet olarak doğuşunda ve bu devletin varlığının emperyalizmin entrikalarına karşı korunması mücadelesinde oynadığı rolde kalmaktadır. Makarios, herşeyden önce bir ulusal liderdir. Sömürgeciğin dünya çapında yıkılışı ve ulusal kurtuluş hareketinin yükselişi sürecini kavrayan bu kişi, ülkesinde de ulusal kurtuluş hareketinin itici gücünü oluşturan toplumsal güçlere önderlik etmeyi başarmıştır. Makarios, yalnız ulusal kurtuluş hareketinin zorunluluğunu kavramakla kalmamış, aynı zamanda zamanımızdaki diğer köklü değişimleri de izlemiştir. Ülkesini bağlan-

tırsızlık hareketinin önemli destekleri arasına sokmuştur. Kıbrıs, Akdeniz'de, Avrupa'da ve tüm dünyada başın gücündendirilmesinin önemli manivelalarından biri olmuştur. Bu yüzden de emperyalizmin saldırılarının sürekli bir hedefi olagelmıştır. Emperyalizmin Kıbrıs'ta giriştiği bütün komplolarda, ilk hedefin, genellikle Makarios'un ve O'nun hükümetinin tasfiyesi olması elbette bir raslantı değildir.

Makarios, çağının temel çizgilerini kavradığı kadar, kuşkusuz çağının çelişkilerini de kendi kişiliğinde yansıtmıştır. Makarios bir ulusal liderdir ama, bir burjuva lideridir de. Makarios'un ulusal kurtuluş hareketini kavrayışı, bir burjuva liderinin kavrayışı olmuştur. Makarios, burjuva milliyetçiliğinin sınırlarını aşarak, sürekli ve tutarlı bir anti emperyalist konuma ulaşamamıştır. Bu yüzden, emperyalizmin Kıbrıs'taki entrikalarına karşı kazandığı başarılar çoğu zaman bir yarım başarı olarak kalmıştır. NATO'ya ve NATO'culara karşı sağlam bir duvar kuramamış, sosyalist ülkelerle dayanışma ve işbirliğini zigzagsız bir rotaya oturtamamıştır. Makarios, Kıbrıs'ın bağımsızlığına kavuşmasında olumlu bir rol oynayan milliyetçiliğin, daha sonra, Ada'daki Rum ve Türk topluluklarını birbirine düşürmeye çalışan güçlerin şovenizmiyle buluşmasının önüne geçireği gibi geçememiştir.

Makarios'un politikasındaki bu çelişkileri, sadece yada temelde O'nun kişisel özellikleriyle açıklamak mümkün değildir. Dayandığı ideolojinin de ötesinde, Kıbrıs'ın toplumsal ve politik koşulları bu çelişkilerin kaynağında yatmaktadır. Makarios'u Kıbrıs'ın devlet başkanlığında tutan güçlerin, işçi sınıfından Rum kökenli burjuvazinin "ulusal" kesimlerine kadar uzanan kapsamı, söz konusu çelişkilerin asıl nedenidir. Aslında Makarios'un en önemli kişisel meyzetini de, belki, dayandığı toplumsal güçler arasında dahi çelişkilerin emperyalizmin elinde bir malzeme haline gelmesinin önlemede oynadığı rolde aramak gerekir.

Makarios'un ölümünün emperyalist çevrelerde bir umut ışığı olarak karşılanmaması temel nedeni de budur. Emperyalist çevreler, Makarios'un ölümünü, Kıbrıs Rum toplumunda yeni bir kan-

şıklık yaratmak için kullanmaya çalışmaktadırlar. Bu kanışıklık ortamında Kıbrıs'ı NATO'ya bağlamak isteyen gerici, işbirlikçi güçler yaralanacaktır. Rum toplumdaki NATO'nun güvenilir adamları yeni yönetimde hakim duruma getirilecektir. Böylece, kısa yada uzun vadede Kıbrıs'ın fiilen iki parçaya bölünmesine, Ada'nın NATO'ya bağlı hale gelmesine yol açacak bir çözüm yolu Kıbrıslılara kabul ettirilecektir.

1974 bunalımından bu yana "Makarios faktörü"nü ortadan kaldırmaya çalışan emperyalist güçler ve onların işbirlikçileri, şimdi ecelin bu faktörü ortadan kaldırmasıyla rahatlamış gözükmemektedirler. Amerikan New York Times'da, Makarios'u Kıbrıs'ta bir çözümlü engelleyen en büyük unsur olarak ilan eden bir yazının çıkması, bunun iyi bir kanıt olmuştur. Türkiye'deki gerici ve şoven çevreler de Makarios'un ölümünü bir bayram vesilesi yapmışlardır. Ankara'daki ve Kıbrıs Türk kesimindeki yönetici çevreler, bütün dünyada Kıbrıs'ın meşru devlet başkanı olarak kabul edilen Makarios'un ölümünü, bağımsız Kıbrıs devletinin meşruluğunu daha pervasızca reddedebilmek için kullanmaya çalışmaktadırlar.

Makarios'un ölümü, Kıbrıs'taki anti emperyalist ve demokratik güçlerin önündeki görevleri daha da ağırlaştırmıştır. Bu görevler, ancak Ada'daki tüm ilerici güçlerin daha sıkı eylem birliği ve dayanışmasıyla aşılabilir. Geçen yıl yapılan Temsilciler Meclisi seçimlerinde güçlerini birleştirmeye başaran işçi partisi, AKEL, Demokratik Cephe Partisi ve Tek Demokratik Birlik Merkez Partisi, seçimlerde kazanılan zaferi sürdürmek göreviyle karşı karşıydılar. Seçimlerde Temsilciler Meclisini gremeyecek kadar büyük bir yenilgiye uğrayan NATO'cu Klerides ve çevresinin çevrebileceği yeni oyunların bozulması zorunludur. Kıbrıs işçi sınıfının partisi AKEL'in savunduğu gibi, ilerici güçlerin birliğinin daha yüksek düzeylerde somutlaştırılması ivedi bir görevdir. Ancak böyle güçlü ve tutarlı bir eylem birliği, Kıbrıs'ın önüne, Ada'nın bağımsızlığının, toprak bütünlüğünün ve bağlantısızlığının uluslararası garantisi altına aldığı, Ada'nın bütünüyle akersizleştirildiği, iki toplumun iç yönetimlerinin demokratikleştirildiği, emekçi halk kitlelerinin topluluk ve merkezi devlet yönetimlerinde söz ve karar sahibi olabilirdiği ve eşit şartlar altında kardeşçe, uyumlu bir biçimde yaşayabildiği yarınlann yolunu açacaktır.

MISIR LİBYA ÇATIŞMASINI KIŞKIRTAN EMPERYALİZM MISIR'DAN YENİ ÖDÜNLER İSTİYOR

Mısır-Libya çatışmasının arkasında yatan gerçek nedenler dünya kamuoyu tarafından daha açık bir biçimde öğreniliyor. Dünya burjuva basın organlarında yayınlanan haber ve yorumlar, çatışmanın arkasında emperyalizmin çıkarlarını yatıldığı ortaya koyuyor. Emperyalist basın organları, Mısır'ın Libya'ya karşı başlattığı saldırıyı haklı göstermek için öne sürdüğü gerekçelerle, saldırının gerçek amaçlarını sergilemeye devam ediyorlar.

Libya'nın ilerici yönetiminin anti emperyalist Arap güçleriyle ve sosyalist ülkelerle kurduğu dayanışmanın, başta Suudi Arabistan olmak üzere gerici Arap rejimlerinin Libya'nın sindirilmesi için öne sürdüğü kurdurulan baskının temelinde yattığı burjuva organlarca ortaya konuyor. Mısır'ı krediler yoluyla

kendilerine gütdede daha çok bağımlı hale getiren petrol zenginleri gerici Arap rejimlerinin bu çabalarında başan kazandıkları gözlenmiyor.

Bu arada, Libya üzerinde kurulmak istenen baskının temelinde, herşeyden önce Ortadoğu'da emperyalizmin çıkarları doğrultusundaki bir "düzenleme"yi gerçekleştirme amacının yattığı daha açık biçimde ortaya çıkıyor. ABD Başkanı Carter'la İsrail Başbakanı Begin arasındaki görüşmelerle, Mısır ve Suudi Arabistan'ın Ortadoğu konusunda topolanacak olan Cenevre Konferansı'nda Filistin direniş hareketinin de temsil edilmesi konusundaki taleplerinin yumaşması, buna karşılık ilerici Arap yönetimlerinin tepkilerinin de giderilmesi gerektiği üzerinde duruluyor. İngiliz Economist dergisi, Irak ve Yemen De-

okratik Halk Cumhuriyeti'nin Arap dünyasında belirleyici bir öneme sahip olmadığını, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün de büyük ölçüde Suveyt tarafından denetim altına alındığını ileri sürdükten sonra, sıranın Libya'nın "sessizleştirilmesine" geldiğini haber veriyor. Dergi, Sedat'ın "Libya'ya bir ders verdik" biçimindeki sözlerini de bu yönde yorumluyor.

Emperyalist basın organlarında yapılan açıklamalar, böylece Mısır ve Libya arasında başlatılan çatışmanın, en azından Lübnan'ın iş savaşına giden bir planın parçası olduğunu gösteriyor. Diğer yandan, Mısır'ı Libya'ya karşı bir saldırıya teşvik etmek için bütün olanaklarını kullanan emperyalizm, şimdi de Mısır'ın kendisine yeni ödünler vermesinin gerekliliği üzerinde bir propaganda başlatmış

bulunuyor. Emperyalist basın organları, Mısır'ın büyük iç ve dış sorunlarını Libya'nın sözcü "provokasyonlarıyla" bağlanamayacağını, bu sorunların çözümü için daha "köklü" önlemler alınması gerektiğini yaymaya çalışıyorlar. Böylece haktan ve doğrudan yasa gözükmeye çalışan burjuva yayın organları, Mısır'ın iç ve dış sorunlarının çözümünü bahanesiyle, iç politika ve ekonomide emperyalizme ve uluslararası tekelere yeni alanların açılmasını, dış politikada ise emperyalizmin Ortadoğu stratejisiyle daha uyumlu olarak bütünleşen bir çizginin izlenmesini öneriyorlar.

Mısır ve Libya arasındaki son çatışmayı izleyen günler, Ortadoğu'daki ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi için ve sonuçlarının çıkarılmasına yol açıyor.

Çevirmenin yazgısı ya da Ahmet Angın

Sennur SEZER

Alabilecekları en büyük ödül okurun o çeviriyi yağmadan okuması, sevmesidir. Yoksa fazla baskı yapan bir kiptan her baskıda alacakları para daha da azalır.

Bütün bu özverisine karşın edebiyatımızda nedir çevirmenin yazgısı? Gereğince saygınlık kazanmış mıdır, yoksa emeğinin karşılığını tam alamamının yanında bir de horlanırmı?

Rusça'dan dilimize doğrudan çeviri yapan Nihal Yalaza, Hasan Ediz bütün çevirilerden ne kazanmışlardır, çeviricilerinin radyo uyarlamalarında bile adları anılmakla karşılaşmanın yanında? Yine bileni az bir dil olan Yunanca'nın çevirmenleri Nevzat Hatko ve Ahmet Angın'ın durumu nedir? Bu iki adı hiçbir yazarlar sözlüğünde bulamazsınız. Bu günlerde çeviri yapamayacak kadar hasta olan Hatko'nun yanında Fransızca, İspanyolca ve Yunanca çevirmeni Angın'ı kaybettik. Angın Kazancakıs çevirileriyle hatırlanır. Özellikle dört baskı yapan "Zorba"yla, onun yanında toplanan yargılanan çevirileri vardır. Toda-Raba, Vietnam'da Halk Savaşı ve Amerika, Grevlar, Sendikalar, Partiler... gibi. Angın'ın asıl önemli görevi bu tür politik çeviriler ve derlemelerdir. Latin Amerika, Birleşik Devletler ve Sosyalist Ülkeler, Çin Kurtuluş Savaşı, Dünya Ekonomi Tarihi gibi inceleme kitapları. Bütün Yönleriyle Vietnam, Dünya Politika Ansiklopedisi, Küba İhtilali, Amerikan Komünist Partisi gibi derlemelerin emekçisi olmak onurudur Angın'ı yaşatacak olan.

Ahmet Angın 1919 Girit doğumludur. Çanakkale'de orta öğrenimini, İstanbul'da Edebiyat Fakültesi Fransız Filolojisini bitirmiş, çeşitli gazetelerde çalışmıştır. Emekli olduktan sonra 1964 yılında "Kirpi" mizah dergisini ve "27 Yayinevi"ni kurdu. "Kirpi" 1964 yılında politik eleştiriler getiren, "27 Yayinevi" La Farque'nin "Tembellik Hakkı", Paul Johnson'un "Yağma Edilen Kıta: Latin Amerika" gibi kitaplar yayınladı. Angın Ansiklopedilerin adız kafa emekçilerinden biriydi. Meydan Larousse'da, Milliyet Ansiklopedisinde çalıştı. Teodorakis'in "Direnmeye Günlüğü", Kazancakıs'ın "Elgreco'ya Mektuplar"ı son çevirilerindendir.

Ahmet Angın 25 Temmuz'da öldü. Ardında 40'a yakın çeviri, inceleme bıraktı. Hiç bir yazarlar sözlüğünde tek satır yok biyografisiyle ilgili.

Yunan diline ve Halkına açılmış bir pencere kapandı. Onurlu kafa işçisi Ahmet Angın bundan böyle kitaplarda onurlu bir imza olarak kalacaktır.

Çeviriler dünyaya açılan pencerelerdir. Bir ülkenin yazını bir başka ülkeye taşırlar. Bilimsel, kuramsal, kitaplarda çevirmenin doğru ve güzel bir dile yapılabilmesi daha da önemlidir. Büyük bir hızla makinelenen ve bilgisayarlarla yönetilen ülkelerde, bu olağanüstü makinelerin başaramadığı tek iş çeviri. Çünkü, çeviri bir kitabın yeniden yazılmasıdır. Dilbilgisi kadar yaratıcılık ister.

Ülkemiz çevirici yönünden şanslı bir ülkedir. Bir çok yayinevinin çok satan (best seller) kitapları ünlü ödüller alan (örneğin Nobel) yazarların kitaplarını parçalayıp üç dört öğrenciyeye bir anda çevirip aceleyle getirme kurnazlıklarına karşın, yürekli, namuslu çeviriciler bildiklerinden dönmeyiz. Emekleri ucuz da gitse, önemli bir kitabı Türk okurlarına tanıtmak için çırpınırlar.

KORULAR

- Seyirciler korusu : Emekkiye ayrılmış düşüncelerin
Kitabını okurduk
Dinimin sonsuz kıyılarında
Otururduk
Ağlardık sonra
- Gecikmişler korusu : Hani bir gün şu göğün altında vardık
Hem nasıl çılgınca vardık
Salkım söğütlük altında
Devrim sabahlarını bekler
Susardık
- Genç koro : Ölüler ey ölüler
Önemli bir kitabın
Önemli bir bölümünde
Anlatılmak için koparıldınız
Yaşamın albümünden
- Gecikmişler korusu : Elyazması bir kader
İnerdi trenlerden
Bavulsuz ve karanfilsiz olarak
Ve sonra
Karıştırırdı gidirdi
Yaşamın ırnaklarına
- Seyirciler korusu : Anlatılmalı hep birden
Kurşuna değen yanı yüreğimizin
Kime anlatılacaksa
Kaldırılmalı bu paslanmış demir tadı
Dilimizin
Bölen kim uykuları
Yazılmalı yeri geldikçe
Altın şiiri hepimizin
- Genç koro : Taş yanı gerçekliğin
Su yanı masal yanı
Duruyor durdurulmuş ta
- Enternasyonal koro : Oluşuyor öyle ki hep
İniyor dağlarından
Yine de kalıtı şeyler
Kuş yanı gerçekliğin
Aşk yanı
İnsan yanı
- Gecikmişler korusu : Köprülerin altından akan düşünce
Çağlayan zaman
- Dinimin eşliğinde -
Anlamın o ak yanı
- Zamansız koro : Tek yol devrim
Tek yol devrim
- Seyirciler korusu : Ve bir pazar kuruluyor
İstemlerin ovasına kendiliğinden
Başlıyor savaş
Gerçeğin ateş yanı
- Genç koro : Şüridir bu kavga
Doğrulup ta gökyüzünü
Bir başka türlü öğrenlerin
Ölümler
Ey ölümler
BAŞLADI SAVAŞ

Hilmi ÜSTÜN

SOVYET KİTAPLARI

● PROGRESS PUBLISHERS

● MIR PUBLISHERS

● AURORA ART PUBLISHERS

YAYINLARININ TAMAMI VE SOVYETLER BİRLİĞİNDE
YAYINLANAN PERIODİKLER...

● İNGİLİZCE

● FRANSIZCA

● ALMANCA

SİPARİŞ VE MÜRACAAT ADRESİ :

«V/O MEZH DUNARODNAJA KNIGA» TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
Bayındır Sokak No. 25 Kat. 4 Daire. 15 Kızılay - ANKARA

GÜNEŞ MATBAASININ YOLSUZLUKLARI

AP MİLLETVEKİLİ ADAYI GENEL MÜDÜR DAHI AP'LI GAZETELERİN MATBAADA ÇOK DÜŞÜK FİYATA BASILMASINA KARŞI ÇIKTI

AP SEÇİM BROŞÜRLERİ VE AFİŞLERİNİN DÜŞÜK FİYATLA BASIMI ŞİRKETİN İFLASINA YOLAÇIYOR...

ŞİRKET YÖNETİCİLERİ İŞÇİLERİ TOP-LUCA İŞTEN ÇIKARMAK İÇİN İZİN İSTİYOR.

Yüzde 96 hissesi Maliye'nin elinde bulunan ve AP ile MHP militanların kadrolarını doldurdıkları Güneş Matbaasının makinalarına haciz gelmesinin ardından şirketin iflasla karşı karşıya bulunduğu bir raporla Maliye Bakanlığına bildirildi.

Şirketin mali durumundaki bozulma, sermaye artırımına ya da tasfiye ile giderilebilecek durumda. AP Yozgat eski milletvekili ve 1977 seçimleri adayı Neşet Tanrıdağ dahi artık gerçekleri kabul zorunda kaldı. Maliye'ye bir yazı yazarak kendisini sorumluluktan kurtarmak için öneriler aldı.

Güneş Matbaasının öyküsü, yeni yöneticilerinin AP'nin eski maliye Bakanı Yılmaz Ergenekon tarafından Ağustos 1975'te görevle getirilmesiyle başladı. AP'li gazeteler çok düşük ücretle matbaada basılırken, Haziran seçimlerinde de matbaa partinin yan örgütü gibi çalıştırdı.

NERDE BU BOLLUK?

Şirketin iki işletmesine (Ankara ve İstanbul) AP Parti örgütü yöneticileri yerleştirildi. Ardından, çok düşük ücretle basılan AP yanlısı ilan gazetelerinden de para alınmaya başlandı. İşletmenin Ankara Matbaasında Adalet, Tasvir, Yeni Tanin ve Türk-İş'e bağlı Basın-İş sendikasının Gündem gazetesi basılıyor. Bu gazetelerden basım masrafı olarak da yılda 2 milyon lira alıyor. Ancak, dört gazete için ayrılan makine ve çalıştırılan işçilere yılda 8 milyon lira ödeme yapıyor. Yani her yıl bu gazeteler için Matbaa 6 milyon lira zarara giriyor. 2 milyon lira da ödenmiyor. Matbaanın 1976 sonunda Gündem gazetesinden 205 bin lira alacağı var. Bu gazete, işyerinde çalışan işçilerin sendika aidatları karşılığında matbaayı kullanıyor ve baskısını yaptırıyor. Yeni Tanin'in borcu bir yıllık baskı masraflarının üzerinde 569 bin lira. Tasvir gazetesinin borcu da 300 bin liraya aşılıyor. Adalet Gazetesinin borcu ise 202 bin liranın üzerinde. Bu gazeteler hem piyasa fiyatının altında basılıyor hem de borçlarını ödemiyor.

BORÇ YİÇİDİN KAMÇISI MI?

AP'ye bağlı olan gazetelerin bu denli borçlu oldukları matbaa işçilerin kadem tasminatlarını ve diğer alacaklarını ödemiyor. 12 Ağustos tarihinde toplanacak olan Şirket Genel Kurulu için hazırlanan rapora göre Ankara Matbaasının kadem tasminatı olarak borçlarının toplamı 3 milyon 131 bin lira. İkraniye borçları 606 bin lira, messi borçları 431 bin liranın üzerinde. Yemek, zehirlenme bedeli olarak da işçilere şirket 200 bin liranın üzerinde borçlu. İşçilerin kesilen 6 milyon 633 bin lira geliri vergisi de henüz yatırılmamış. İstanbul matbaasında da işçilerin birçok alacakları Mart ayından bu yana ödenmiyor. İstanbul matbaasının borçlarının toplamı (büyük bir bölümü işçilere olmak üzere) 7 milyon liraya aşarken, Ankara matbaasının borçları da 20 milyonun üzerine çıkmış durumda. Oysa şirketin sermayesi ancak 1,5 milyon lira. Yani, şirket borçlarını karşılayamaz durumda.

ve KARI BU İŞLETME EKONOMİSİNİN BİR KISMI OLARAK GÖRÜLMÜŞTÜR.

Çalışan işçilerin ücret ve diğer haklarının dahi ödenmezliği, borç yükünü kamçulamakta ve karamsar bir tablo oluşturmaktadır.

Bu arada, kadem tasminatı bonoya bağlanan emekli işçilerimiz, alacaklarını tahsil için icra yoluna başvurmuşlardır. İşletmelerimiz yoğun bir şekilde işçileri Şirket bir kağıt ile tutmaktadır.

İlir. Veya Devlet Malzeme Ofisine devredilmelidir.

f) Çok acil bir tedbir olarak işçi tasfiyesine uhsat verilmelidir.

g) Yukarıdaki gerekler yerine getirilene kadar çok acil şekilde Sayın Bakanlığın Şirketin İşhakkından beslenmelidir.

Saygılarımızla,

GÜNEŞ MATBAACILIK T. A. Ş.
MÜDÜRLER KURULU BAŞKANI
ve GENEL MÜDÜR

M. Neşet TANRIDAG

TİM :

Maliye Bakanlığında
Kazine Genel Müdürlüğü
T. Genel Sekreterliği

TANRIDAG NE DİYOR?

Şirketi yöneten müdürler kurulunun bir üyesi AP'den İzmir Senatörü seçildi, diğeri seçimini kaybetti. AP'nin kaybeden adayı ve şirket genel müdürü Neşet Tanrıdağ şimdi Maliye'ye bir yazı yazarak işçileri toptan işten çıkarılmak için izin istiyor. Tanrıdağ şöyle diyor:

"Çok acil tedbir olarak işçi tasfiyesine ruhsat verilmelidir."

İşçilerin işten toptan çıkarılmasını isteyen Tanrıdağ, şirketin genel durumu da şöyle özetliyor:

"Şirketimizin, iş teminindeki uğradığı güçlükler nedeniyle likidite imkanına kavuşamaması ve ayrıca işletme sermayesinden mahrum bulunması verimli ve karlı bir işletme ekonomisini önlemeye devam etmektedir."

"Çalışan işçilerin ücret ve diğer haklarının dahi ödenmezliği borç yükünü kamçulamakta ve karamsar bir tablo oluşturmaktadır."

"Bu arada, kadem tasminatı bonoya bağlanan emekli işçilerimiz alacaklarını tahsil için icra yoluna başvurmuşlardır. İşletmelerimiz yoğun bir haciz işlemiyle karşı karşıya gelmiş bulunmaktadır."

"İstanbul'daki işletmemizin gazete baskı gelirleri olarak Basın İlan Kurumu nezdindeki temlikli alacakları Sosyal Sigortalar Kurumunca haciz edilmiştir. Şirkete ait vergi borçları da icra takibindedir ve hacze konmuştur."

"Maliye Bakanlığında yaptığımız işlemlerle doğan alacaklarımız vergi borcu kesinlikle uğradığı için, diğer borç

ödemelerine tahsis edilememiştir. Elektrik, su ve havagazi ile haberleşme hizmetlerinden ve Sosyal Sigortalar Kurumu primlerinden doğan şirket borcu da icra takibindedir."

MÜDÜR DE SUÇLU, BAKAN DA

Şirketin içinde bulunduğu bu mali güçlükten kurtulmak için AP adayı ve eski milletvekili işçilerin çıkarılmasını isteyen AP Kadın Kolları Eski Başkanının da aralarında bulunduğu deneticilerin raporunda iflas şöyle anlatılıyor:

"Müdürler Kurulu kararıyla şekillenen olağanüstü genel kurul gündemindeki hususlar, genel durum raporundaki, tarafsızdan da uygun karşılanan sebep ve telifler, dikkate alınmadığı ve etkili nihai kararlara varılmadığı takdirde, şirketin faaliyetini kesinlikle sürdüremeyeceği kanaatine kesinlikle varılmıştır."

AP'li hanımefendinin de önerdiği önerilerin başında işçi tasfiyesi gelmektedir. Bunun yanı sıra, borçların hazine tarafından üstlenmesi, sermayesinin 30 milyon liraya çıkarılması da talepler arasındadır.

Şirketin bugünkü duruma gelmesinde AP adayı kadar AP'li Bakan Yılmaz Ergenekon'un da payı vardır.

Şirket Müdürler Kurulu 2 Temmuz 1976 tarihindeki toplantısında durumu bir raporla Maliye Bakanına bildirme karar almıştı. Bu karar, aynı tarihte ve 1353 sayılı yazı ile Ergenekon'a "KİŞİYE ÖZEL RAPOR" olarak gönderilmiştir. Kişiyi özel raporda, Şirkete partizan kişileriyle işten alındığı belirtilerek mali sorumluluğun kamçılığına çekilmesi ve

Ergenekon'a, "Ortaklığın iki matbaasında ulaşılan işçi sayısı, işletmelerde çalışan görülen işsizler ortamı yaratmıştır" denmiştir.

MATBAAMI, ÇİFTLİK Mİ?

Ergenekon'un görevden ayrılana dek cevap vermediği bu raporda, Şirket üzerinde inceleme yapan hesap uzmanlarının, Yüksek Denetleme Kurulu üyelerinin raporlarına uygun hareket edilmesi istenmiştir. Ancak bu rapordan sonra da tecrübeli ve verimli işçilerin işyerinden çıkarılmasına ve yerine partizanların yerleştirilmesine devam edilmiştir.

Örneğin önce AP'ye adaylık için başvururan, daha sonra Bingöl'den bağimsız aday olan o tarihin Genel Müdür yardımcısı Mehmet Aydar'ın 2 bin adet basılı Günışığı gazetesini 750 liradan basmıştır. Aydar, 10 bin dolaylarında oy alarak seçimi kaybedince Mali Müşavir olarak şirkete geri dönmüştür.

NASIL KURTULACAKLAR?

Halen şirket AP'nin yönetiminde bir kuruluş halinde. MHP eğilimlerle oluşturulan Cephe, işçilere karşı kullanılmakta ve şirket yöneticilerinin bir bölümü işyerinde dahi silahla dolaşmaktadır.

Şirket Müdürler Kurulu 13 Haziran tarihinde toplanarak 852 sayılı bir karar almıştır. Kararda "şirketin üç ay daha ayakta durması mümkün değildir." denmiştir. Bu sürenin yaklaşık 1,5 ayı geçmiştir. Müdür, şimdi Maliye Bakanlığında borç istemekte, iş istemektedir. Buna karşın AP'nin çok ucuz bastırıldığı broşür ve afişleringerçek fiyatının ödenmesini istemektedir. Çünkü gelecek seçimleri beklemektedir.

İşçi tasfiyesine "ruhsat" istenmektedir ama, atılacak işçiler ilerilerdir; AP militanları değildir. İki yılda kâr eden şirketi iflas eşliğine getiren, makinalarına

haciz koydurana şirket yöneticileri için adli koğuşturma açılması yönünde Maliye'nin girişimi olmamıştır, olmaz da. Çünkü Maliye de şirket de AP yönetimidir.

"Resmi ve özel bankalar nezdindeki, kredi imkanları ortadan kalkın kuruluşun tüm yöneticileri ve dönemin maliye bakanı ile yöneticileri sorumludur ama yasalardan kaçmak için açık kapı aramaktadırlar."

Şimdi Tanrıdağ, Maliye'nin bir kez daha kendisine prim vermesini beklemektedir. Yeni seçimlere kadar da bu primin verileceğinden emin gözükmektedir.